

laiškas lietuviams

LIEPA-RUGP. 1997 JULY-AUGUST

PASILINKSMINIMŲ DORYBĖ	217	Juozas Vaišnys SJ
EILĖRAŠČIAI	220	Aldona Puišytė
MYLĖK SAVO ARTIMĄ	221	Ona Balkevičienė
SEKMADIENIO IR KASDIENYBĖS DIEVAS	223	Algirdas Paliokas SJ
ŽMOGAUS KLYSTKELIŲ MALDOS	225	Marija Veniūtė
VYRIAUSIEJI KUNIGAI	228	Kun. K.J. Ambrasas SJ
GAILESTINGOJI MEILĖ	229	Kostas Paulius
MOTINOS ŠIRDIS	231	Anelė Sinkevičienė
TARPUSAVIO MEILĖ	236	Chiara Lubich
APREIŠKIMAS	238	Kun. K.J. Ambrasas SJ
IŠMINTIES IR GERUMO SIETUVA	240	Dalia Jašinauskaitė
DIEVUI, TĖVYNEI, ARTIMUI	241	Aušrinė Jurgelionytė
SMURTAS ŠEIMOJE	243	Romualdas Kriaučiūnas
KALBA	245	Juozas Vaišnys SJ
TĖVYNĖJE	246	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	250	Red.
TRUMPAI	251	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas Tado Kulbio nuotraukomis iš Kauno jėzuitų gimnazijos.

Viršelio piešinys – dail. Gražinos Didelytės.

Skyrių vinjetės — dail. Rimanto Dichavičiaus.

Lietuviškas raidynas—Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (USPS 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

1997 / LIEPA-RUGP. / JULY-AUGUST / VOL. XLVIII, NO. 7-8

Pasilinksminimų dorybė

Juozas Vaišnys SJ

Žmonės dažnai kalba apie dorybes, dvasinį gyvenimą, šventumą, bet tose kalbose ir savo galvosenoje jie prašauna pro šalį. Jie aiškina, kad žmogui reikia būti rimtam, kad nereikia vaikščioti į visokius pasilinksminimus, nereikia išsiblaškyti, bet gyventi susikaupus. Dėl to kai kas ir sako, kad mūsų religija yra džiaugsmo ir linksmumo priešas. Jei nori būti šventas – būk susiraukęs ir nuliūdęs; o jei esi linksmas, jei tau patinka žaisti, sportuoti, juokauti – esi toli nuo šventumo. Tai yra visiškai klaidinga. Taip kalba tik žmonės, nieko nenusimaną nei apie šventumą, nei apie džiaugsmą ir linksmumą.

Šv. Tomas Akvinietis, didžiausias mūsų teologijos autoritetas, pagrindiniame savo veikale "Summa Theologica" kalba įvairiausiomis temomis, paliečia beveik kiekvieną mums rūpimą klausimą. Plačiai jis ten rašo ir apie tobulumą, šventumą, dorybes. Tarp kitų dorybių mini ir vieną labai įdomią dorybę, graikiškai vadinamą "eutrapelia", t.y. pasilinksminimų

Kauno Jėzuitų bažnyčia ir gimnazija iš kiemo pusės.

Tado Kulbio nuotr.

dorybę. Todėl kas nuosaikiai linksminasi, ne tik nenusideda prieš jokią dorybę, bet įsigyja dar naują pasilinksminimų dorybę.

Pats Dievas šešias dienas dirbo, o septintąją ilsėjos.. Jis liepė ir mums panašiai elgtis – po darbo pasišvęsti poilsui. Taigi ir poilsis nėra mažiau vertingas dalykas už darbą, nes be jo ir darbas nebūtų našus. Dar niekam nepasisėkė išgalvoti “perpetuum mobile” t.y. tokios mašinos, kuri eitų be paliovos, vieną kartą pradėjusi judėti, daugiau nesustotų, nors niekas iš šalies jos nevarytų. Dar labiau “perpetuum mobile” negali būti žmogus. Jo jėgos yra ribotos, jos greit išsisemia, nervai nusilpsta, jam reikalingas poilsis, kad galėtų vėl dirbti. Kas dirbtų ir dirbtų be jokio poilsio – nusidėtų, nes kenktų sveikatai.

Ne kiekvienam žmogui tas pats poilsis tinka: vienas gal pakankamai pailsi, ramiai pasėdėdamas, kitas – pagulėdamas, trečias – pavaikščiოდamas, bet kai kuriems, ypač jaunimui, to nepakanka. Jaunimas nori sportuoti, žaisti, šokti, juokauti. Visa tam reikia saiko. Jeigu linksminsiesi be saiko, užmiršdamas savo pareigas, nusidėsi. Bet jeigu sportuosi, žaisi ir juokausi nuosaikiai, nepakenkdamas nei sau, nei kitiems, įsigysi pasilinksminimų dorybę (eutrapelia). Nesvarbu, ar žaisdamas laimėsi, nesvarbu, ar pasieksi naują rekordą, ar būsi paskutinis, kitame gyvenime Dievas tau atlygins už kiekvieną pastangą, daromą žaidime ar pasilinksminime.

Dabar, atostogų metu, yra naudinga tai prisiminti. Tačiau, kaip kiekviename moraliniame klausime, taip ir čia gali būti visokių neaiškumų. Moraliniai principai yra visuomet aiškūs, bet jų pritaikymas praktiškame gyvenime kartais gali būti labai keblūs. Dažnai žmogus atsiranda kryžkelėje ir nežino, kuriuo keliu pa-

sukti, kad eitų dorybės, o ne nuodėmės keliu. Kad galėtum pasirinkti tiesų kelią ir teisingą kryptį, yra reikalingas kompasas. Moraliniame gyvenime mes taip pat turime kompasą – mūsų galutinį tikslą. Kas padeda tą tikslą pasiekti, yra gera ir moralu; kas nuo jo toлина – yra bloga, nemoralu, vengtina. Jei žaisi ir šoksi, kai reikia dirbti, o dirbsi, kai reikia ilsėtis – bus nemoralu. Tačiau nereikia klaidingai manyti, kad moralūs veiksmai yra tik darbas, malda ir kiti į juos panašūs. Ne, labai geri, girtini ir moralūs veiksmai taip pat yra sportas, žaidimas, ekskursijos, taktiškas juokavimas ir kitokie įvairiausi pasilinksminimai, kurie atleidžia nervus ir atgaivina dvasią.

Manome, kad visa tai būtų labai naudinga prisiminti dabar, liepos ir rugpjūčio mėnesiais, nes daugumas kaip tik šiuos mėnesius pasirenka savo atostogoms.

Dar pridursime, kad žmogus yra neriboto Dievo ribotas kūrinys. Jo gyvenimo pareiga yra veikla ir darbas. Bet ribotam žmogui nuolatinis darbas neįmanomas. Tad ne mažesnė pareiga yra ilsėtis negu dirbti. Jeigu nebus poilsio, nebus nei darbo, nei veiklos. Poilsis jam yra būtina reikalingas, kad sveikame kūne ir siela būtų sveika.

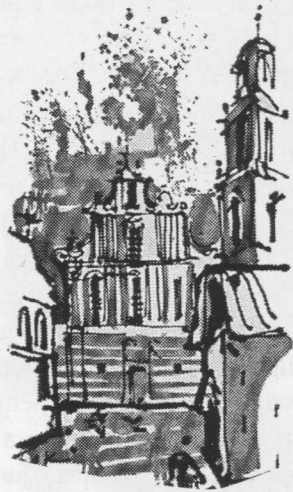
Kaip sekmadienis yra ne tik poilsio, bet ir minčių pakėlimo prie Dievo diena, taip ir atostogos turi būti ne tinginiavimas, o apgalvotai ir planingai praleistas laikas. Nuo atostogų tinkamo praleidimo priklausys ir ateinantieji metai. Atostogos žmogui yra gera proga aiškiau pažinti, kas jis yra, kam jis skirtas, ko turi siekti.

Tad ribotam žmogui reikia atostogų ir poilsio, kad šiame ribotame pasaulyje galėtų toliau nueiti amžinojo gyvenimo neribotos laimės kryptimi.

ŠVIESA PRO ERŠKĖTĮ

O kai mane likimas kančiai renkas
Ir choralus kažkas pernakt man gieda,
Laikau tik tavo rūpestingos rankos:
Ant jos man spindi sutuoktelių žiedas.

Kai kryžium čia guliu lyg nukryžiuota,
O siela rauda tarp minčių parklupus,
Gėloj toj vienas, tas tik vienas žodis
Man kaip malda iš artimiausių lūpų...

Kelios kelios. Ir vėl krentu į guolį.
Kol su mirtim gyvybė šičia grumias,
Į skaudžią širdį gailiai spinduliuoja
Šviesa man iš akių liūdnu, gerųjų.

Tik jos dar laiko spinduliu pririšę
Baikštuolę sielą... Atgrasus pasaulis,
Nuplakęs smurto erškėtinėm rykštėm,
Iš jo aš nieko neprašysiu sau jau...

Kai už langų vėl spalio vėtros tranko,
Kai choralus kažkas pernakt man gieda,
Laikau tik tavo rūpestingos rankos,
Ant jos man spindi sutuoktelių žiedas.

Koks tobulas šis meilės sakramentas,
Mums Dievo duotas tarp kančios erškėčių.
Su ašara maldoj kartoju tyliai: šventas,
Net nevilty, kad viltimi tikėčiau...

Lietuva, priimk ir mano auką –
Skurdų žodį... Lobių neturiu.
Jau ne lūpos kalba, siela šaukia,
Nuplakta tarp vėtrų keturių.

Šaukia ji kartu su nukankintais,
Su tremtais iš raudančios tautos:
Atsimink, žmogau, kad krantas kitas,
Gėlą perbridus, čia pat... Kartos

Raudą tų, kurie speiguos pradingo
Be žinios, bevardžiai prapulties.
Kol einu per žemės gruodą dygų,
Gal jų baikščios vėlės priartės,

Pasakys, ko meldė, ko ilgėjos
Šiurpulingam klystelių laike...
Vėl sublyksi spindulingos gijos
iš Anapus... Viešpatie, laikyk

Sielą mano, ji lyg Šiaurėj dreba,
Nuplankta tarp vėtrų keturių...
Tu palaimink skurdų mano darbą –
Žodžio auką ... Lobių – neturiu.

Vien tą balsą, liūdnu ir negarsų,
Jis prapuola triukšmo gaudesy.
Su tavim kartybių taurę gersiu,
Lietuva, verksmų gaidom garsi.

Mylėk savo artimą

(Konkurse premijuotas straipsnis)

Ona Balkevičienė

Rėksmingame skubėjimo amžiuje vis rečiau beatsisukame į tą, kam reikalingas dėmesys, geras žodis, pagalba, kas tarsi prašosi pasigailimas ir užtariamas. Tiesiog pralekiam pro šalį, kad nereiktų sustot – gaila laiko. Net ir nebesusimąstome: žemėj, šioj žydinčios gyvybės planetoj, nebeturim laiko tam, kas labiausiai šildo, įprasmina būti, kas svarbių svarbiausia – meilei. Juk visa, ką darome, turėtume daryti su meile ir dėl meilės: auginti gėles, javus ir vaikus, statyti namus, plukdyti laivus, tyrinėti žvaigždynus...

Visi ištroškę daug turėti: maisto, drabužių, daiktų. Ir net nebeįsivaizduoja, jog, laimei, dar yra žmonių, kuriems šitų dalykų reikia tik tiek, kiek reikia, būtina. Jie laimingesni, nes tik mažai turėdami gali gyventi santarvėj su kitu žmogum ir visu pasauliu. Ką materealaus turi Motina Teresė? Beveik nieko arba, mūsų supratimu, visiškai nieko, nes turėjimas apsunkintų tarnavimą vargšams. Didžiausias jos turtas – bekrastė meilė, kurios taip daug joje, jog darosi neišdalinama kaip nesenkanti versmė, kaip plačiausias vandenynas. Kai vieni sėja ir augina pyktį, pavydą, neapykantą, kiti sėkmingai darbuojasi meilės vynuogyne, kviesdami užsukti sveikus ir paliegėlius, turtuolius ir beturčius, nes nėra nė vieno, kuris būtų nereikalingas užuojautos, nenorėtų būti mylimas. Net gyvulys glaudžiasi prie to, kuris myli. Šuo iš toliausiai parbėga pas jo išsižadėjusį šeiminką, vildamasis esąs tebemylimas ir reikalingas.

Dievo pasaulis toks didelis, turtingas ir spalvingas, jog tikrai vertas mūsų meilesnio žvilgsnio, ilgesnio stabtelėjimo. Ir ežero nušvitimas vakaro žaroj, ir žiogo čirpimas ant palin-

kusios smilgos, ir baimingai apglėbusi būsimų vaikelių gyvybes putpelė savo gūžtoj, ir grakštus gyvatės vingis ant kelio, ir ašara ant vaiko skruosto... Tik skaisti, į meilės šviesą besistiebianči siela tepajėgia tai matyti, tuo žavėtis ir kitiems parodyti. Grožis padeda atsiriboti nuo bjauraus ir nuskaistinti sielą, sustiprinti ją, paruošti grumtynėms su brutalia kasdienybe.

Mažas ir menkas esi Aukščiausiojo valdų bekrastybėj, bet svarbus ir didelis tavo vaidmuo – ypač šiandieniniame nesibaigiančių katastrofų, uraganų, potvynių pasaulyje, kai visa dūžta tiesiog po kojom, rodos, nesulaikoma ritasi pakalnėn. O tu privalai bandyt sustabdyti šitą griūtį, privalai atsistot prieš ją iškėlęs baltą Meilės vėliavą, nebodamas, jog nustumis, pargriaus ir sutraiškys. O pargriautas ir nustumtas vis tiek privalai šliaužti, ropštis, stotis ir pakelti tokį pat sutryptą, supurvintą, išniekintą savo artimą.

Turime, privalome atsilaikyti, nors ir būtume kalami kaip Jėzus Kristus. Kitaip nebeįmanoma, kitaip nušluos nepasotinamo godulio, žemų instinktų, klaikių vulgarybių banga. Daiktų ir malonumų kulto vergas tos bangos viršūnėj, šiandien jis skelbiasi esąs šio pasaulio Viešpats ir grasina paskandinsiąs žemę kraujyje, jeigu kas trukdys jam ir jo sėbrams smagintis, garsiai šūkauti, jeigu nesitrauks iš kelio. Tokie nori turėti visą pasaulį, suklupusį po jų kojom. Jie diktuoja madas, jie vienadieniai karžygiai. Ir niekas tokiems neįrodys, jog jie tikri nelaimėliai, žudantys savo ir, kas baisiausia, – ne tik savo gyvenimus. Be to, nei norės, nei pajėgs suprasti. Tokie smaginsis iki galo, iki pergalės, tokių nepagąsdinsi Dantės pragaro kančioms, verdančio kraujo upe, kūną sting-

dančiu ledu, ugnies liežuviais. Jų šūkis labai paprastas – imk! Tai neapykantos filosofijos šūkis. Meilės filosofija, priešingai, liepia duoti.

Tauri siela išsiskleidžia tyliai, jai nereikia pakylos, ji nepripažįsta triukšmo, nenori klausyti garsių pagyrimo žodžių. Tai dangaus pašauktoji darbuotis žmogaus ir Dievo labui. Mūsų kasdienybė pilka, nuobodi, nepatraukli. Išmokyti pamatyti joje nelaimingą ir pamilti jį, koks nepatrauklus ir atstumiantis bebūtų. Numazgot pavargėlio kūną, aptvarstyt žaizdas, aprengt švariais drabužiais iš vėl išleisti į tamsią jo gyvenimo naktį – kartais be mažyčio vilties lašelio, kad atsivers, praregės, pasveiks. Svarbu – kažkam padovanoti klaidžiam kely žiburėlį, kažkieno nykioj būty nuskaidrinai akimirką. Niekas to nepavadins didvyriškumu ir neprišės medalio, nes neišgelbėjai skęstančio, iš ugnies neištraukei degančio, nors gelbėjai ir traukei. Svarbu – mokytis gyvent, kad širdis vis labiau panašėtų į krūtinėje liepsnojančią laužą, prie kurio ateina sušalę pasišildyti.

Niekas ligi šiol nesukūrė meilės apibrėžimo ir neįstengs sukurti. Be to, ar įmanoma ir ar reikia tai daryti? Aš meilę pavadinčiau tarnavimu mažesniai ir silpnesniai, nes didysis ir stiprusis šito geidauja tik pralaimėjimo valandą. Tarnauti – tai pakelti, panešti, apkabinti, paguosti, nuprausti, pamaitinti, išlydėti, laukti, galvoti... Ir daryti tai iš širdies, visomis galios, spinduliuote spinduliuojančiomis gerumų. Daryti be jokio apsimetimo, savanaudiškumo, kuris taip greit išlenda kaip yla iš maišo. Tarnaut neįmanoma priešokiais, retkarčiais. Tai – kasdieninė tarnyba, be išėginių, be atilsio, reikalaujanti visiško atsidavimo. O, sakykit, keli šitaip gali savęs atsisakyti? Bet tik jų, savęs atsisakančių dėka vyksta didieji gerumo stebuklai: nuskaidrėja našlaičių, alkoholikų, invalidų veidai ir širdys, lūpos prasiveria padėkos žodžiui, nes patyrė kažką tikro, gero švelnaus – ko galbūt niekada nebuvo išgyvenę.

O ar maža sveikų, negeriančių, bet nelaimingų? Tiesą sakant, ar kiekvienas iš mūsų

nebuvom baisiai pasimetę, atstumti, sukręsti, reikalingi pagalbos, kai, rodės, prasiveria žemė. Ar nebuvom labai labai vieniši? Kai neberekėjo nieko – tik tave suprantančio ir artimo žmogaus, kai visa kita atrodė taip laikina ir nereikšminga. Ar nebuvom pasijutę netikėtai išduoti ir parduoti, nepelnytai išjuokti ir paniekinti? Tik sunkią valandą labiausiai išmokyti vertinti tai, nuo ko kažkada nusisukai, galbūt net pats paniekinai. Tada įvyksta didysis virsmas: lūšna tampa rūmais, kažkada buvęs pasi-gailėjimo vertas žmogelis – dvasios turčium. Ir tik tada supranti, ką turėtum saugot, prie ko šlietis, ko siekti. Niekas taip nemigdo, kaip sotus gyvenimas, panašus į stovintį kūdros vandenį. Reikalingas sukrėtimas, kad primintų, jog ne vien laimė pasauly viešpatauja.

Būtų nuostabu, jei kiekvieną dieną iš namų išeitume ne į darbą, o į meilės tarnybą, jei susimąstytume minutėlę, vardan ko išeiname. Blogai, kad darbas – dažnai tik mechaniškas, nuobodus veiksmas, neskatinantis kilnių polėkių ir minčių. Pats jo procesas nespinduliuoja bangų, kurios skleistų gerumą, ką nors keistų. Atlikai – ir greičiau namo! O jeigu taip dažnai, o jeigu dauguma? Tada nebelieka kelrodžio – vilties, kad rytoj bus šviesiau, o dienos darosi panašios į užburimą ratą – kažką dirbi, valgai, miegi ir vėl... Nebematai naktį pražystančių žvaigždžių, neišgyveni dangiškosios palaimos stebuklo, neastsiveri ir nieko neatveri, esi nepatenkintas viskuo ir visais. Gyvenimas juodas ne dėl to, kad niekam netarnauji. Jei kiekvienas žodis, judesys bylotų apie tarnystę, gyventume ne žemėj, bet rojui, o dabar reikia kasdien arba paklusti, arba grumtis su savo egoistine prigimtimi. Per tas grumtynes ir paklusnumą prarandam laiką ir galimybę eiti pirmyn. Kad galėtum kažką keisti, pats turi keistis, jeigu nori skelbti dorą ir teisingumą, pats turi toks būti. Toks negailestingas tarnavimo dėsnius.

Dažnai nenorim suprasti, jog esam laikini – su mumis neprasidėjo ir nesibaigs pasaulis. Jaučiamės, elgiamės taip, tarsi amžinai gyven-

SEKMADIENIO IR KASDIENYBĖS DIEVAS

Algirdas Paliokas SJ

Žmonės labai gerai pažįsta sekmadienio Dievą. Ir jį pakankamai gerbia. Tinkamai apsi-
renę, šventiška nuotaika spinduliuodami, ateina į bažnyčią. Čia irgi moka elgtis: būna ramūs ir tylūs kaip karaliaus rūmuose. Mielai atsakinėja, kai reikia: gieda, kada giedama. Viskas taip gerai, tiesiog tobulai. Netgi prie Komunijos eina taip tvarkingai, kad gražu žiūrėti. Dievas mato ir gėrįsi sekmadienio žmogumi. Po Mišių džiaugiasi susitikę giminės ir pažįstamus. Aišku, nieko neįskaudina, neužgaulioja, netgi su priešu pasisveikina. Tikriausiai nieko neapkalba. Tiesiog norėtųsi paskambinti į dangų ir pasakyti: “Žiūrėk, Viešpatie, kokia krikščioniška tavo tauta. Ne veltui už ją savo krauju sumokėjai”.

Tiesa, žmogus žmogaus minčių neskaito. Kas gali pasakyti, kas vyksta besimeldžiančių galvose? Galbūt šio iškilmingo apsilankymo Dievo namuose metu prabėga mintys apie ska-

nius šventinius pietus, malonius susitikimus, matysimus renginius bei TV mėgstamą programą, gal apie vaikus, jų problemas ir problemas su jais, gal apie ligas, o gal net apie madingus parėdus ir panašiai. Bet ką čia tą minčių pasaulį ir besupaisysi. Nesiprašiusios mintys kartais kad įsisėda, ir neiškrapštysi. Bet kam kalbėti apie tai, ko kiti žmonės nežino. Amerikoje šv. Mišių liturgija ne per ilga, ir kunigai nesako ilgų pamokslų. Todėl šventišką sekmadienio nuotaiką tiesiog nėra kam ir sudrumsti. Viskas gražu, viskas gerai.

Bet savaitėje tik viena tokia diena. Dar yra ir kitos. O jos visai kitokios: kaip dangus ir žemė. Nuo pat ryto ta pati rutina namuose, ta pati įtampa darbe, tie patys nemalonūs veidai, o apie viršininkus geriau jau patylėti; ta pati nervinga skuba į namus grįžtant neleidžianti niekam lėčiau važiuoti ar sankryžoje užsižiopsoti, namuose iškrova ant visai nekaltų, nors

sim, nepaisydami šalia esančių interesų: griebiam, kai užtenka, verčiamės tolyn, nors priekyje stovi geresnis. Tai paprasčiausias nusigręžimas nuo Kristaus mokymo, arba meilės religijos, moka dirbti ir aukotis be savanaudiškų kėslų.

Kaip gražus sapnas su raštuotais rankšluosčiais užmarštin išplaukė senoji Lietuva, drauge dingo ir dvasingoji erdvė, kur šventa buvo duonelė, žemelė, kapai... Šauna duonutę pečių, brėžia kryžių; šeimos galva sėdas už stalo – visi žegnojas; ateina pavasari sėjėjas galan lauko su rugelių sėtuve ir kalba malda. Idiliški vaizdai, žadinantys tokį begalinį ilgesį. Galime tik įsivaizduoti, kokie gražūs buvo senovės lietuvių tarpusavio santykiai, kokie taurūs jausmai sklindę vingriausiomis dainų melodijomis žaliųjų laukų platybė, aukštojo seklyčio, rūtų daržely, liejosi širdingiausiais žodžiais. O negražiai pasielgt su savo artimu – nuodėmė, negalima, nedora, be to, – ką pasakys kiti žmonės. Supykę, išdavę, žinojo, kas tai yra gėda ir atgaila. Belieka sunkiai atsidusti ir klausiti: kur taip skuba pasaulis? Kas atsitiko? Kodėl atkakliai nenorim gyventi išsiilgtose gėrio šalyse?

Šiandien jau per maža pasakyt – mylėk savo artimą, kaip save patį. Reikėtų sakyti – labiau nei save. Tiksliau – mokykis mylėti visa aprėpiančia, apglėbiančia meile. Tai – vienintelė išeitis. Kitos nebeturim.

artimiausių žmonių pasaulyje, blogybių kaleidoskopas laikraščiuose ir TV žiniuose, kad tiešiog nėra kur dėtis. Ir pabandyk, jei nori, būti kitoks, jei mes visi kasdienoje tokie kasdieniniai, pilni įtampos, paslėpto, o neretai ir atviro nepasitenkinimo bei piktumo. Juk kasdiena visai kas kita nei sekmadienis. Ir Dievas visai kitoks. Jis toks tolimas tolimas, kad nėra jokio ūpo su juo kalbėtis. Kai tuo tarpu įvairūs savo ir kitų reikalai čia pat, jie lipa ant galvos, lenda į širdį. Nė minties dabar kalbėtis su kitu pasauliu, jei spręsti, kažką daryti reikia čia ir dabar. Ir kad būtų viskas taip paprasta ir lengva! Tokia visa darbo savaitė, tokios visos savaitės, toks visas gyvenimas. Kodėl? Argi žmogus, keičiantis pasaulį, po kosmosą skraidinantis erdvėlaivius, negali savo gyvenimo laivo nuvairuoti į laimingus kasdienybės vandenis?

Iš kasdienybės ištremtasis Dievas pasakytų: “Man nuostabu, kad jūs kasdienybėje nebetikite mano visagalybe, kad pamirštate mano visur esimą ir norą būti su žmonių vaikais ir ypač ten, kur jums sunku, kur jus nervina, kur jūsų problemos. Aš esu netgi kasdieniškiausioje jūsų kasdienybėje, bet surištomis rankomis. Ir negaliu jums padėti. Jūs nesitariate ir neprašote, jūs netikite, kad jūsų kasdienybę galėčiau pakeisti į džiaugsmingą sukimąsi pareigų karuselėje, malonų bendravimą net su nemaloniausiais, kad jūsų problemos vieni niekai mano išminčiai ir galiai”.

Taip tai taip... Bet ar tai įmanoma? O buvo jūsų gyvenime dienos, ypatingos dienos. Tada kiekviena diena prilygdavo šventei. Išnyko tuomet šiokiadieniai ir tęsėsi šventė, meilės šventė. Be pokalbio, be pabuvimo kartu diena atrodydavo pilka ir nuobodi, tiesiog beprasmiška. Bendravimas gi nuimdavo bet kokią įtampą, ištrindavo visą rūpesčių sąrašą ir likdavo kartu buvimo džiaugsmas. Ir taip būtų tęsėsi visą gyvenimą, jei meilės eleksyro šaltinis nebūtų sekęs sekęs... Kas mokė, kas sakė, kad ribotas žmogus turi ribotą meilės šaltinį. Kad

jis visada išseks, jei nebus sujungtas su Neišsenkančiuoju. Vien sekmadienio ryšys problemos neišsprendžia. Įpratę girdėti ir įpratę nebeišgirsti, kad Dievas mus myli, kad Jam svarbus kiekvienas žmogus, kad mes esame Jo akyse ir rūpestyje kiekvieną akimirką.

Aš žmogus, aš mažas, o Jis didis didis. Aš ant Jo delno ir Jo akys švelniai žvelgia į mane. Dieną ir naktį Jis kantriai laukia žvilgsnio, žodžio, dėmesio kaip ir visi visi, kurie myli. Laukia ir labai laukia, kad galėtų padėti, kad mano sielos tamsumą savimi nušviestų, kad mano neramybės sutirpintų, kad mano nusekusį meilės šaltinį iš savo meilės versmės papildytų... Toks jis, o koks aš?!

Tad kaipgi kalbėtis su juo kasdienybėje? Ar tam reikia rožinio, ar storo maldyno? Tai gerai, bet nebūtinai. Geriau būtų vadovėlis. Tai religinė knyga, kuri šiuo metu prašosi paimama į rankas. Atsiversi ir pagalvosi: “Kaip pui-ku, dabar mes, Viešpatie, pasikalbėsime, nors šiandien ir ne sekmadienis”. Ne vienai minčiai pritarsi: “Viešpatie, sutinku, kad taip reikia tvarkyti savo gyvenimą”. Kartais prabilis širdis: “Ak, mano Dieve, kaip dažnai Tave neklausiau, juk aš ne taip elgiausi, kaip Tu norėjai. Atleisk man”! Į skaitymą įsiterpiančios mintys malda nuaidės į anapus: “Padėk man suprasti, įgyvendinti, pasikeisti”. Arba: “Pasigailėk manęs, sustiprink mano tikėjimą, aš Tavimi pasitikiu, išmokyk mylėti Tave ir žmones” ir t.t. Skaityta medžiaga kartu su įsiterpusiais įvairiaspalviais aktais ir bus tobuliausia to momento malda. Tokios kasdieninės bent pusvalandžio maldos vaisiai netruks pasirodyti. Greitai pastebėsi ir savo viduje, ir aplinkoje daugiau džiaugsmo, ramybės, geranoriškumo... Tokiais įsiterpimais iš šiapus į anapus galime palaikyti ryšį su Dievu įvairiausių pareigų atlikimo metu, o įpratus netgi pokalbių metu. Ir vieną gražią dieną sau pasakysi: “Iš kur man tai, kad kasdiena man tampa švente?!”

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Žmogaus klystkelių maldos: pavydas ir meilė

Marija Veniūtė

Vakarop kruvinai raudona saulė leidosi už miško, nuspalvindama visą erdvę ir suteikdama ugnines aureoles grįžtantiems ar nueinantiems. Sodri, net stebindama savo ryškumu, dienos nešėja tekina leidosi namo, užleisdama vietą nakčiai. Naktys rudenio pabaigoje būna šaltos ir atšiaurios: kuo karštesnė šviesa dieną, tuo šaltesnė tamsa naktį. Žmonės bijojo tamsos, bijojo likti joje vieni su savo mintimis, su savo sąžine ir skausmais. Kas rytą, vėl nušvitęs, jie džiaugdavosi šviesa. Ypač gamtos žmonės eidavo ją sutikti anksčiausiai – jie juk tikėjo, kas ankstyviausias, tam daugiausia ir bus duota.

Žmonės – šviesos vaikai, einantys kurti, žydėti, atverdami save pasaulio gėriui, bet tamsos paslaptingo ir nepažintos begalybės ištroškę, slapčia sėlindavo į ją, suvokdami, kad pripratusios akys ir širdys vargiai norės grįžti atgal, kur taip šviesu, kur taip sunku matyti save dienos šviesoje, kur kartais taip skauda.

Žmonių prigimtis nuo pat pradžių pradžios kvietė juos sėti ir pjauti, gimti ir mirti, klysti ir vėl atsikelti. Kas žmones vedė ir juos taip viliojo į pinkles, paspėstas piktojo, kur žmonija pirmą kartą suklydo?

Seniai seniai, kai Apvaizdos mintys dar gal net nebuvo plano sukurti savo atvaizdą žemėje, kai tik angelai ir kiti Dievo padėjėjai Jį garbino bei juos siejo vienintelė meilė savo Dievui, atsirado nelabasis, panoręs tapti galingu kaip Cezaris, ištroškęs parklupdyti prieš save Tą, kuris jį sukūrė. Jo dieviškos prigimties širdį suspaudė pavydas ir tokiom geležinėm replėm spaudė, kad nei galvoj, nei sieloj, nei elgesy neliko nieko, kas jį sietų su angelu – gerosios naujienos nešėju. Pavydas pirmasis užtraukė šydą ant tyrų akių ir graužė skaudžiai bei naikinančiai.

Nuo tų laikų praslinko daug amžinybės, kai pavydas vėl atėjo, bet jau į žmonių tarpą. Kaino ir Abelio brolystę Dieve taip pat nutraukė pavydas, nes žmogus norėjo ir leido jam ateiti pas save, leido sukelti chaosą jo prigimtyje, užžiebtį neapykantą ir žudyti.

Tai buvo istorijos pradžia ... žmonių pavydo istorijos, kuri per amžius kūrė miestus, naikino galybes ir graužė žmones. Mažytė jo kibirkštelė sukeldavo liepsnojančius gaisrus, nusiaubiančius viską, nors tikslas būdavo niekingas.

Žmogaus pašaukimas skirtas tik jam ir tik didžiojo gėrio kūrimui, bet dažnai jis prasideda nuo asmeninės ambicijos, puikybės, savęs su-reikšminimo, o baigiasi pirmiausia savęs sunaikinimu, artimųjų žmonių skausmu ar net masių mirtimis. Didžiausi karai kyla iš pavydo daržo; o viskas vėlgi prasideda nuo žmogaus: kai pavydi savo broliui, tu sumini save, kai pavydi kaimynui, žudai savo namiškius, bet kai valstybių vadai ir pavaldiniai pradeda pavydėti valdžios ar galybės vieni kitiems, tuomet pasirodo akiraty pasauliniai karai, kyla hirošimų tragedijos, laisvės gynėjų žudynės ir plyti dideli šiaurės plotai, nusėti kapais.

Tokia mažytė puikybės ugnelė kartą ir kilo žmogaus širdy. Savęs garbinimo kultas įgyja tokį pagreitį, kad pačiam jau nebeužtenka save į aukštybes kelti, norisi, kad šeimynykščiai pastebėtų buką protą, dengiamą gudrybe, atkreiptų dėmesį į godumą ir šykštumą, besislepiančius po kilnumo, rūpestingumo ir taupumo skraiste. Kai žmogui ir to pasidaro per maža, tuomet jis išeina į kelią ir šaukia visiems, kad jis didingas, geresnis nei Petras, jo kaimynas. Jis sukiršina nesantaiką ir neapykantą tarp žmonių, įtikindamas visus savo nuoširdumu, kurio iš tiesų ne-

turi jis, o turi tas kitas, Petras. Ir kai žmogus visa savo niekšybe atsistoja ant purvino griuvėsių pjedestalo, jau liepsnodamas neapykanta ir pavydu tam ar netgi tiems, jis tampa demonu, tuo pirmuoju primitiviu kipšu, panorusiu, kad Dievas jam paklustų ir papirkinėdamas Jį bando prisijaukinti pasaulį, suvilioti masalų, iškeisdamas dieną į naktį.

Kokią galingą pasirinkimo laisvę gavo žmogus—Dievas leido jam spręsti savo likimą, bet daugelis, užuodę jos kvapą, nusispjauna po Kūrėjo vėliava ir eina ten, kur nusileidžia saulė, kur prasideda gūduma ir iš kur labai sunku sugrįžti.

Kodėl žmonėse bręsta šitas iš prigimties tyros artimo meilės, tikėjimo ir pavydo, puikybės bei didžiulio piktumo konfliktas?

Kai ką tik atėjusi į pasaulį gležnutė būtybė atsineša Dievo meilės dalelę, savo pasirinkimo laisvę ir tyrą sielą, žmonės aikčioja sakydami, „Ach, koks nuostatus, dieviškas vaikelis. Mažutė būtybė, atvira viskam, tegali tik spinduliuoti meilingumu. O su žmogaus brendimu ir vystymusi į sąmonės gelmes ateina ne tik informacija, bet ir pikta valia bei pavydo sėkla – kodėl aš, toks didis ir galingas žmogus, sukūręs raštą ir bombas, statęs miestus ir skridęs į mėnulį, turiu paklusti Tam, Kuris nematomas, gal tėra tik XX amžiaus mitas? Ne, mes lygūs.

Ir žmonės tampa tokiais, lyg maitvanagiais, ieškantys maitos, tenkinantys savo rankos ar kojos poreikius. Tuomet prasideda ilga kelionė anapus, į tamsą, į juodą juodžiausią žūtį.

Taip keičiasi kartos, savo degradavimu vis labiau pranokstančios viena kitą. O Dievas tyliai ir kantriai kenčia. Juk šių laikų žmonės sąmoningi, jie gali suvokti ir atminti Sodomos ir Gomoros bausmes, bijoti ir baimės vedini paklusti Aukščiausiam. Bet Jis to nenori. Jis trokšta, kad žmonės laisva valia Jį mylėtų taip, kaip Jis mus myli. Dievui nereikia žmonių gerumo, mums to reikia, o Jis tik nori, kad mes būtume geresni.

Žmonija vis labiau ir labiau progresuoja.

Galingėja technika, didėja galimybės ir plečiasi galimybių ribos. Kuo žmonių pasaulis daugiau sugeba, tuo labiau pradeda tikėti savo nepriklausomybe, tuo labiau trokšta dieviškosios galios ir garbės, pamiršdami ar net sąmoningai nenorėdami prisiminti savo Tėvo. Kaskart žmonės skaudžiau save baudžia, augindami ir vėšindami sielų pyktį, pavydą, puikybę ir visa tai, kas ateina iš mūsų, žmonių priedermės. Kartos vis tvirčiau apsisprendžia būti savarakiškos savo paties uždelsto veikimo bombos, dažnai nustumdamos į tamsiausią kertelę sąžinę, Dievo ir artimo meilę, nuolankumą Kūrėjui bei savo broliams, skaistumą ir visa tai, ką parodė ir atskleidė Viešpats. Žmonės praranda tikėjimą.

Tačiau gamtos smagratis sukasi ir visgi apšukusi evoliucijos ratą saulė grįžta pas žmones, kai jie to nori ar kai kas nors ją pakviečia. Pirmasis kvieslys buvo Kristus, labiau už visus norėjęs mylėti ir tikėti tais, kuriuos taip myli Tėvas. Ši meilė suteikia vilties norintiems regėti, tikėti ir mylėti. Žmonija, tautos, šeimos ir kiekvienas žmogus individualiai gali sunaikinti iš savęs kylančias pagundas bei galybes ar pabandyti taisytis. Kas kartą grįžtantis sūnus palaidūnas suteikia daug džiaugsmo Didžiajai šeimai, tad reikia pasiryžti ir panorėti pamilti Dievą. Kai žmogus pirmiausia nusižemins ir ištars maldos žodžius: „Tėve, tebūnie Tavo, o ne mano valia“, jis jau žengs savo pirmąjį žingsnį pirmyn. Nuodėmės ir skausmo era, prasidėjusi su pirmuoju pavydo protrūkiu, turi ir sugriūti nuo pat pamatų. Didybės ir puikybės suvokimas, kaip visų kitų blogybių maitinimo šaltinis, užaks, žmogus galės ištarti „Atleisk man, kaip ir aš atleidžiu savo kaltintojams“, taip ir Tu, Aukščiausias Kūrėjau, suteik man dar vieną malonę kilti. Žmogaus tikėjimas, ne materialus patyrimas, bet pasitikėjimas, vis labiau jį ves prie Karališkojo sosto, nes kartu ateis ir suvokimas apie savo menkumą ir didelių bei mažų dorybių ugdymą savy, savo aplinkoj, tarp savo artimųjų, savo pasaulį. Su Dangaus Kara-

lystės vizija ir Dievo meilės dalele širdy žmogiškoji būtybė nuolankiai maldauja: „Ir neleisk, Tėve, mūsų gundyti“, nes mes, žmoneliai, esame tokie jau menki, tokie jau silpni, tad „Gelbėk mus nuo viso pikto“. Ir apsaugok, mūsų Kūrėjau, savo gėrio sėklas žmogaus širdyje, ir leisk vėl matyti saulę, ramiai ir dosniai džiaugtis malonėmis, nes „Tu gyveni ir viešpatauji per amžius“.

Skaistų rytmetį po daugelio ūkanotų dienų vėl pakilo krykščianti ir džiaugsminga saulutė, budindama kiekvienoj sodyboj sugulusius žmogelius ir žmoneles. Aukšiniai, meilūs šviesos spinduliai pakėlė juos naujai dienai, naujai kovai ir naujai pergalei. Kai ant stalo garavo lietuviška ruginė kasdieninė duona, susirinko visa Didžioji šeimyna, viltingai, su meile ir pagarba ėmė ją į rankas ir suklaupę vieningai palaimino savo jėgų šaltinį, save, savo darbus bei dienas ir visus tuos, kurie norėtų prisijungti prie šio stalo, tardami „Tebūnie ir teesie...“

Ateik, viltie, ir būki žmogaus svajone, jo angelu sargu bei didžiosios kelionės kelrode. Kiekvieną rytą, kiekvienais metais, kiekvieną amžių žmogus pradeda iš Meilės. Jo pats atsiradimas tai liudija, tad ir jo misija skirta atskleisti visų religijų bei įsitikinimų ar pažiūrų žmonėms krikščioniškojo gyvenimo esmę įamžinančią meilę.

Kaip tylaus rytmetinio varpelio skambėjimas, kviečiantis į didį stebuklą, – šv. Mišias, taip ir žmogaus artimo meilė, ir širdies šiluma turi vesti ne tik jį patį prie Dievo, bet ir atskleisti prasmę nepažįstantiems jos. Vieno iš didžiųjų įsakymų, „Mylėk savo artimą kaip pats save“, gilumas ir tikslingumas atsiskleidžia pradėjus jį vykdyti, nes yra begalė būdų įrodyti nuolankumą ir švelnumą.

Kiekvienas didis pasikeitimas ateina pirmausia iš pačio žmogaus noro mylėti. Šauningai ir objektyviai įvertinus savo trūkumus bei privalumus, labai svarbu savy auginti tą meilę Dievui, artimui, net priešui. Kai pats gali suvokti, kad myli save nesavanaudiška meile,

kaip Apvaizdos sukurtą būtybę, turinčią tobulinti pasaulį, tuomet galima pradėti rūpintis ir kitais. Meilę daug svarbiau duoti, nei laukti iš kitų – šis pasiaukojimas taip pat aktas, kuriuo atiduodama pagarba Viešpačiui, neretai nesulaukiančiam šaltakraujų žmonių atsako. Dažnai meilės išreiškimas gali būti tik rankos paspaudimas ar nuoširdus, palaikantis žodis. Žmogus juk toks mažas ir toks silpnas, jog net mažytė užuovėja suteikia stiprybės. Dideli darbai, atlikti su meile, gali būti paaukoti Dievui, kaip auka ir didžiausio atsidavimo išraiška. Ypač kebliose likimo skersvėjų sukurtose situacijose pasiaukojimo ir meilės dydis beribis. Kilniausios meilės simbolis žmonijai yra motina. Atsidavusi ir pasitikinti motina, iškentusi skausmą, kurį pati pasirinko dėl meilės, yra Marija, Kristaus motina. Tad drąsiai galima teigti, jog kančia taip pat meilės išraiška, kurią Dievas parodo žmogui, tarsi sakydamas: „Mažutis mano žmogau, štai tau siunčiu kančią, nes myliu tave ir tikiu, jog tu irgi ištversi, kadangi tu irgi myli. Myli ne tik gyvenimą, šeimą, bet ir Kūrėją“.

Dvasinės meilės papildytoja yra malda, kaip nesavanaudiškas tylus prisipažinimas. Kiekvienąkart mintyse Dievo prisiminimas ir pagarbinimas jau yra meilė. Net nuolankumas ir Valdovo valios vykdymas taip pat dvelkia meile. Todėl žmogaus kelias į meilės išraišką yra platus, skirtingas, bet nuoširdus. Kiekviena žmogiškosios esybės dalelė, prabylanti gėriu, ir yra meilė, tad rodydami ją artimiausiam broliui ir visai žmonijai, padedame mylėti.

Ir taip kasdieną, nuo saulėtekio iki saulėlydžio, kiekvienam savo žingsny ir poelgy, savo gimime ir mirty žmogus turi atrasti tai, kas ten paslėpta, o tuomet, kai randa, iš po sunkių nenoro ir tingumo drapanų, pykčio ir pavydo pinklių bei visos tamsiųjų jėgų karalijos išplaukia spindinti ir kvepianti žmogaus karališkosios prigimties esmė – Meilė, nuo kurios prasidėjo ir kuria baigsis žemiškasis mūsų pasaulis.

Vyriausieji kunigai

Kun. K.J. Ambrasas SJ

Seną Izraelio idealą pasiekė Makabėjų palikuonys asmoniečiai. Nors jie ir nebuvo iš Dovydo giminės, bet žydai tada turėjo ir vyriausiąjį kunigą, ir karalių viename asmenyje. Asmoniečiams netekus sosto, vyriausieji kunigai būdavo renkami iš pačių įtakingiausių kunigiškų šeimų. Paprastai jis būdavo renkamas iki gyvos galvos ir tik retai pašalinamas. Nuo Erodo Didžiojo laikų padėtis pasikeitė: vyriausiasis kunigas retai kada mirdavo, eidamas pareigas. Iki Kristaus per 65 metus pasikeitė 15 kunigų, iš kurių keli išbuvo savo krėsle metus ir net trumpiau. Tai kenkė tiek vyriausiojo kunigo vardui, tiek ir pačiai tarnybai, nes ją šios įtakingosios šeimos nusipirkdavo už pinigus. Išrinktasis vyriausiasis kunigas buvo Sinedriumo – aukščiausios žydų Tarybos – pirmininkas ir kartu visų šventyklos apeigų vadovas, kuriam vienąsyk per metus Atsiteisimo, arba Per Maldavimo, dieną būdavo galima įeiti į šventų Švenčiausiąją vietą. Romos prokuratoriai sekdamas vyriausiųjų kunigų elgesį, nutarimus, svarbesnius jų nuosprendžius. Nuo Erodo Didžiojo netgi iškilmingi liturginiai vyriausiojo kunigo rūbai būdavo saugomi Antonijos tvirtovėje, iš kur būdavo galima pasiimti tik didžiosioms šventėms ir vėl į ten reikėdavo grąžinti. Tikrai pašalinus Poncijų Pilotą, romėnai atsisakė tokio ypač aštriai žydų juntamo religinio suvaržymo.

Vyriausiųjų kunigų, kurie Kristaus laikais būdavo iš sadukiejų, vardas ir reikšmė smuko, nes jų poniško pasipūtimo nekentė paprasti žmonės, o fariziejai ir Rašto aiškintojai kritikavo jų pažiūras. Ne be reikalo Kristus miniai ir savo mokiniams apie juos pasakė: „Į Mozės krasę atsisėdo Rašto aiškintojai ir fariziejai.

Todėl visa, ką jie liepia, darykite ir laikykitės, tačiau nesielkite, kaip jie elgiasi, nes jie kalba, bet nedaro“ (Mt 23, 1-3). Štai kodėl vyriausieji kunigai taip atitolo nuo paprastų žmonių ir užsisklendė siauroje savosios sadukiejiškos diduomenės aplinkoje. Daugiausia su Kristumi susiję yra tikrai du vyriausieji kunigai – Anas (hebr. *Hananjah*) ir Kajafas.

Pirmasis ilgai išbuvo vyriausiuoju kunigu ir tokiais paliko savo penkis sūnus ir žentą Juozapą, vadinamą Kajafu. Šitaip pagal monopolizuotą vyriausiojo kunigo teisę į šios giminės rankas pakliuvo Jėzus. Tuo metu Anas jau buvo pašalintas iš savo pareigų, bet slapčiomis visuomet savo valdinga ranka pakreipdavo tiek sūnus, tiek ir žentą Kajafą, kurį paskyrė Valerijus Gratas 18 m. Jis tose pareigose išsilaikė ligi 35 metų. Jo kunigavo metu kaip tik buvo pasmerktas ir prikaltas ant kryžiaus Jėzus. Tikriausiai šia valdžia daugiau pasinaudojęs uošvis negu žentas.

Nors senovės pranašai reikalaudavę, kad liturginėse apeigose būtų ne vien tik tikslūs veiksmai, atitinką tam tikrus reikalavimus, maldos ir giesmės, o būtų jaučiama ir dvasia, bet ištis tokio dvasingumo hebrajų kunigams trūko. Maža to. Iš vieno giminės nario kitam pereinantis vyriausiojo kunigo krėslas virto kone verslu, tad veltui čia ieškotume tikrojo pamaldumo. Tarp levitų ir kitų mažiau paliestų medžiaginių išskaičiavimų tarnų, žinoma, pasitaikydavo tokių, kurie nuoširdžiai dėkodavo už žydų tautai suteiktas malones, įvertindavo Dievo gerumą, bet liaudis išdidžių, ištaigoje paskendusį kunigų nemėgo. Toji nepakanta kartais prasiverždavo net šventykloje viešai. Tiek Flavijus, tiek Tacitas rašo apie vieną žydų

GAILESTINGOJI MEILĖ

Kostas Paulius

“Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. Neteiskite, ir nebūsite teisiami; nesmerkite, ir nebūsite pasmerkti; atleiskite, ir jums bus atleista” (Lk 6, 36-37).

Mes turime nesipiktinti tais, kurie ką nors blogo daro, jų neteisti ir nesmerkti, bet pasigailėti, nes blogiui pasidavę jie nusideda; o nuodėmė juk yra didžiausia ir skausmingiausia žmogaus nelaimė, nes ji veda į amžinosios laimės praradimą.

O Jėzus, atėjęs į šią žemę, parodė mums tą nuostabų gailestingumą. Jis juk ir sakė: “Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos. Nes aš atėjau ne teisiųjų šaukti, bet nusidėjėlių” (Mt 9,13).

Todėl Jis ir nori, kad mes irgi būtume gailestingi, kaip Jis, nes sakė: “Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte: kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą!” (Jn 13,34).

O norėdami taip mylėti artimą, mes turime būti gailestingi, kaip Jėzus sakė: “Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. Neteiskite, ir nebūsite teisiami; nesmerkite, ir nebūsite pasmerkti; atleiskite, ir jums bus atleista” (Lk 6,36-37).

Mes matome, koks nuostabus Dievo gailestingumas: “Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris į jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą” (Jn 3,16).

Jeigu tad Jėzus svarbiausiu savo darbu laikė nusidėjėlių gelbėjimą, kokia gi mūsų svarbiausia pareiga šioje žemėje turi būti? Mes privalome rūpintis nusidėjėlių gelbėjimu, savo gyvenimu rodydami jiems pavyzdį, kaip reikia pagal Dievo duotą tikėjimą gyventi, aukojant Viešpačiui už juos visus savo darbus, kentėjimus, pastangas ir maldas kiekvieną valandėlę nesiliaujančiai.

O jei būna mums sunku, jaučiamės pavargę ir atrodo, kad prarandame net norą tai daryti, tada turime šauktis Viešpaties pagalbos, Marijos ir šventųjų užtarimo, patys vis stengdamiesi ir nepasiduodami savo žmogiškam ribotumui.

O Jėzus juk ir sakė: “Aš esu vynmedis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių; nuo manęs atsiskyrę, jūs negalite nieko nuveikti” (Jn 15,5).

O tuos Jėzaus žodžius vis prisimindami ir stengdamiesi būti su Juo nesiliaujančioje vienybėje, turime pasiryžti ir vis stengtis, kad mūsų ydos, silpnybės ir visokios negalės mūsų neįveiktų.

Bet nelengvas dalykas nepasiduoti pykčiui, susierzinimui, nekantrumui, ar net nusiminimui, kai kas nors mus užgaulioja, šmeižia, niekina, išjuokia, tyčiojasi ir labai blogai su mumis elgiasi. Jei pirmą momentą mums ir nepasiseka susivaldyti, tai turime nepasiduoti, pasiryžti ir vėl stengtis iš naujo eiti gailestingo-

* * * * *

didžiąją nelaimę – prieš pat 70 m. Jeruzalės išgriovimą ir šventyklos gaisrą, – per Sekmines ištikusį įvykį. Kunigai, įėję į šventyklos vidų, sakėsi jutę žemės drebėjimą ir paskui tarusį balsą: “Mes iš čia išeiname!” Juk Jeruzalės šventykloje gyveno Izraelio Dievas, kalbėjęs daugiskaita. Šį atsitikimą reikėtų suprasti šitaip. Žmonės užsirūstino, kad kunigai suteršė Dievo namus ir atri-
ume šaukė: “Elio vaikai, šalin iš šventyklos!”, bet šie nepasitraukė iš maldos namų. Tuomet pats Dievas apleido šventyklą, iš kurios netrukus neliko ženklų.

sios meilės keliu. O viena svarbesniųjų priemonių, kuri mums gali padėti eiti tuo keliu, yra rožinio kalbėjimas.

Kalbėdami rožinį, mes juk sekame paskui Jėzų nuo pat Jo gimimo dienos. Jo viso gyvenimo kelyje, kentėjimuose ir ypač kai ant kryžiaus kybodamas pergyveno savo kančios viršūnę ir šaukė: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai!“ (Mk 15,34). Taipgi mes sekame Jį prisikėlime iš mirties ir įžengime į dangų.

Taip mes ir sekame Jėzumi nuo pat Jo gimimo Betliejuje, kada Jis pradėjo savo žemiškąją kelionę, kartu su Marija ir Juozapu, ligi mirties ant kryžiaus, prisikėlimo, įžengimo į dangų ir Šventosios Dvasios atsiuntimo. O Šventoji Dvasia ir vadovauja mūsų žemiškoje kelionėje, padėdama, kad nenuklystume nuo tikrojo kelio, visuose darbuose, veikloje, kentėjimuose, duodama jėgų ryžtingai ir ištikimai kiekvienam nešti savo kryžių, tuo būdu padėdama mums liudyti žmonėms apie Jėzaus atpirkimo gailestingąją misiją.

Tas Jo misijos pagrindas ir yra tasai gailestingumas, kuris glūdi Jo meilėje. O juk Dievas patsai yra toji gailestingoji meilė: „Dievas yra meilė“ (Jn 4,16). O Toji Meilė juk darbaiš mums parodė tą nuostabų jos gailestingumą, kurio mes nepajėgiame gerai suprasti. Juk Toji Meilė atidavė savo Mylimiausiąjį Sūnų Jėzų tokiais baisiais kančiais ir mirčiais ant kryžiaus, kad tik mes būtumėm išganyti.

Dievas, leisdamas mus į šį pasaulį, davė mums laisvą valią; mes galime apsispręsti gyventi pagal Jo duotą tikėjimą, ar vykdyti tik savo sumanymus, paneigdami Jo valią. Jei mes Jo valią paneigiame ir vykdome tik savąją, tada klaidžiojame klystkeliuose ir taip Jam nusidėdami, pradedame eiti pražūties keliu, prarasdami amžinosios laimės gyvenimą su Juo.

O Jėzus juk ir nori kad ir mes būtume gailestingi, kaip Jis, nes ir sakė: „Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs taip mylėtumėte vienas kitą!“ (Jn 13,34).

O taip stengdamiesi mylėti artimą, mes turime būti gailestingi, kaip Jėzus ir nurodė: „Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. Neteiskite, ir nebūsité teisiami; nesmerkite, ir nebūsité pasmerkti; atleiskite ir jums bus atleista“ (Lk 6, 36-37).

Tą nuostabų gailestingumą Dievas parodė mums, net atiduodamas savo mylimiausiąjį Sūnų tokioms baisioms kančioms ir mirčiais, kad tik būtume išganyti. Apie tai yra parašyta Evangelijoje pagal Joną: „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3,16).

O štai ką dar sako Jonas Apaštalo darbu knygoje: „Mes iš to pažinome Dievo meilę, kad jis už mus paguldė savo gyvybę. Ir mes turime guldėti gyvybę už brolius“ (1 Jn 3,16).

O evangelijoje pagal Luką, gailestingąjį samariečio palyginime, Jėzus klausė: „Kas iš šitų trijų tau rodosi buvęs artimas to, kuris pateko tarp galvažudžių?“ Jis atsakė: „Tas, kurs jam parodė gailestingumą“. Jėzus jam tarė: „Eik ir tu daryk panašiai“ (Lk 10, 36-37). O apaštalas Paulius savo laiške efeziečiams rašo: „Verčiau būkite malonūs, gailestingi, atlaidūs vieni kitiems, kaip ir Dievas Kristuje jums buvo atlaidūs“ (Ef 4,32).

Laiške kolosiečiams apaštalas Paulius primena: „Taigi jūs, Dievo išrinktieji, šventieji ir numylėtiniai, apsilvilkite nuoširdžiu gailestingumu, gerumu, nuolankumu, romumu ir kantrumu. Būkite vieni kitiems pakantūs ir atleiskite vieni kitiems, jei vienas prieš kitą turite skundą. Kaip Viešpats jums atleido, taip ir jūs atleiskite. Viršum viso šito tebūna meilė, kuri yra tobulumo raištis“ (Kol 3,12-14).

Tad ir stenkimės visuomet sutikti kiekvieną artimą su gailestingąja meile, nuoširdžiai rūpindamiesi jo reikalais, padėdami nelaimėse ir sunkenybėse, guosdami nuliūdime ir nusiiminime, kantriai ir nuolankiai klausydami jo visų pasipasakojimų ligi pat pabaigos.

* * * * *

Motinos širdis

(Apsakymas)

Anelė Sinkevičienė

Sūnus užmušė savo motiną, išėmė jos širdį ir nešė tam, kam buvo prižadėjęs. Eidamas už kažko užkliuvo, krito ir susitrenkė galvą. Staiga pajuto, kaip motinos širdis jo delne suspurdėjo, o ausis pasiekė susirūpinimo ir užuojautos kupinas balsas:

– Sūneli, ar labai užsigavai?

(*Kažkur girdėta*)

Ūkininkas Tumėta ilgai užtruko turguje, tikėdamasis parduoti visas bulves. Tą dieną pirkėjų buvo nedaug, nors bulvių centnerio kainą jis jau nuo pat ryto gerokai numušė. Ištįsą darganotą lapkričio dieną turguje vežime susigūžęs ir irzlus, pustė atgrubusius rankų pirštus ir vis niukino sarčius, kad vikriau risnotų. Bet jie vos lupo į dumblą, vietomis net iki stebulių, grimztančius ratus, abejingi gamtos kaprizams ir nesiliaujantiems šeimnininko raginimams.

Sunkūs, vandeningi debesys apgobė visą dangų ir spartino prietėmį. Žmogus sunerimo: nepraeis nė pusvalandis, kai viskas susmegs į gūdžią tamsą, o iki namų likę bene penki kilometrai. Todėl įniko energingiau raginti aptingusių arklius, be atvangos šmikšijo botagu per šlapias nugaras.

Staiga prietėmyje abu sarčiai kažko sunerimo, nukreipė sprogias akis į pakelės griovį,

bandė mestis į šalį. Tumėta įtempė vadeles, kad prilaikytų pasiruošusius išsismarkauti arklius. Grįžtelėjo į tą pusę ir jis. Anapus griovio kūpsojo neaiški figūra. Šiurpu dvelktelėjusi smalsa privertė sustabdyti arklius. Žmogus išsirangė iš vežimo, kiekiau suspaudė rankoje botkotį ir veikiai atsидūrė prie pat figūros. Dabar jis aiškiai pastebėjo ant griovio kranto sėdinčią, kojas žemyn nukarinusią senutę.

– Keista, – murmtelėjo Tumėta. Senutė pakėlė sunkias akis į jį, bet nieko nepasakė. Tada jis įsidrąsino paklausti:

– Sakyk, moteryte, kas yra, kad sėdi čia tokiam žvarbiame vėjyje ir lietuje? Gal ne-sveikuoji?

Moteris vis taip abejingai žvelgė į jį ir lūpų nepajudino. Tumėta sumetė, kad ji keliauja ilgą kelią, pavargo ir sėstelėjo atsipūsti.

– Jei pakeliui, tai sėsk – pavėžėsiu, – tarė ir pakėlė senutę nuo žemės. Padėjo įlipti į vežimą, nes pati nepajėgė. Matyt, senatvės negalės ir šalčio sustingdyti sąnariai neklausė.

Kurį laiką važiavo tylėdami, Užgriuvo dar vandeningesni debesys, išsišėlo lietūs. Iškart siūbtelėjo gūdi tamsuma. Tumėta užsimetė tuščią maišą ant galvos, kad nors kiek prilaikytų lietų. Kitą maišą uždėjo bendrakeleivei, ir ji kimiu balsu pratarė pirmus žodžius:

– Ačiū tau, gerasis žmogau. Kad visi tokie būtų...

Kauno jėzuitų gimnazija ir bažnyčia.

Tado Kulbio nuotr.

Jam patiko paskutiniai senutės pasakyti žodžiai. "Ar ji šiaip sau juos ištarė, ar turėjo ką galvoje..." – svarstė žmogus.

– Tai ar iš toli, motin, keliauji? – Tumėta mėgino įsiūbuoti pokalbį.

– Iš ligoninės.

– Kaip tai? – nesuprato jis. – Iš ten paprastai atvažiuoja paimti namiškiai.

– Neturiu namiškių. Ir namų neturiu.

– Čia tai jau nieko nesuprantu. – Tumėta įsipoksojo į senutės akis, kurių vietoje, tiesą pasakius, jis matė tik dvi nejaukias, galias aki-duobes.

Senutė sunkiai atsiduso, pasitursino pasostėje, atsigręžė į Tumėtą ir pratrūko pasakoti. Pasakojo ilgai ir jausmingai, jos balsas drebėjo. Trumpam pritildavo, įkvėpdavo giliai oro ir vėl tęsdavo savo monologą, kad Tumėtai beliko tik pritariamai maksėti galvą ar pareikšti trumpą nuoširdų nusistebėjimą. Kaip ji atsiradusi tokią

bjaurią dieną pakelėje ant griovio krašto? Šiandien – pasakysianti atvirai, jei jis pageidauja žinoti, – taigi šiandien apie pietus ją išrašė iš ligoninės. Jai, pagal teisybę, reikėjo grįžti atgal į senelių prieglaudą. Bet ta vieta, net baisu prisiminti, – tikras kalėjimas. Geriau jau numirti pakelėje. Ten toks prastas maistas, o ir to nedaug teduoda, kietas režimas, visada slogi nuotaika. Nėra kam nuoskaudų išsakyti, pasiskusti, pasiguosti: visi tokie paniurę, pikti, užgaulūs... Bėrė senutė visas prieglaudos neigiamybes ir vis pridurdavo: negrįšianti, kad ir kas bebūtų! O vaikų ar turinti? Vienturtį Augustiną... bet kas iš to. Visko pertekės, tai argi rūpės motina. Turi šeimą, erdvų namą, automobilį, krūvas pinigų... visko turi per akis, bet vieno stokoja – jautrios širdies. Ir sulig šiuo sunkiai išstentų žodžiu apsiverkė. Tai kur žadanti gyventi? Ogi teks bastytis po žmones, gal užeis gerus namus, kuriuose atsiras ir jai

koks atliekamas kamputis. Jeigu būtų gyvųjų kapai, tai ten glaustųsi. Deja, tokių nėra. Esanti tikra, kad atsiras gailėstingų žmonių, kurie sutiks ją priglausti. Nors sveikata ir nekokia, bet pabūti prie mažo vaiko, padirbėti virtuvėje galėtų, bet jau į senelių prieglaudą – ne ir ne! O pas sūnų? Lengva pasakyti. Jei sūnus būtų kaip sūnus... et, ką čia daug kalbėti. Viskas, ką darydavusi, jam vis negerai, visur užkliūdavo. Prisėdai prie stalo valgyti, tai abu su marčia žvelgia šnairomis, kąsnius skaičiuoja. Ar šaukštą ne taip padėjai, ar lašelį, trupinėlį ant staltiesės nukrito – ir jau burba nepatenkinti, nevėkšla, atgrubnagė išvadina. Aprėks, jei užmiršai nustatyti laiku gėles palaistyti ar vaiko žaislus surinkti, per ilgai rytais drybsai lovoj, per vėlai vandens arbatai užkaitei, kad jie suspėtų papusryčiauti prieš einant į darbą. Sunku šiais laikais su vaikais gyventi; matyt, ir jiems nelengva su senais tėvais po vienu stogu išsitekti. Tai va sūnus ir marti nusprendė patalpinti ją į prieglaudą. Atseit tegu svetimi rūpinasi tokiomis išpūgždijusiomis menkystomis, juk už tai atlyginimus gauna.

Čia senutė nutilo, neramiai sukrežėjo. Tumėta daugiau jos neklausinėjo. Jam pakako mintyse gromuliuoti ir tai, ką ji papasakojo. Štai koks kartais būna žmogaus likimas, – pamastė. “O jei nebūčiau jos užtikęs pakelėje, ar ji būtų ten ir likusi nakčiai, kai gnaibo šiaurvakaris vėjas ir čaižo šaltas vėlyvo rudens lietus? Kažin kaip pasijustų sūnus, jei pamatytų savo motiną tokioje pasibaisėtinoje padėtyje? Ar jos kančia nesujautrintų jo ir nepriverstų apsigalvoti?”

Likusį kelią jiedu važiavo nugrimzdę kiekvienas į savo susimąstymus. Viskas jau lindėjo aklinoje tamsoje, net arklių siluetus nelengva buvo įžiūrėti. Tumėta nustojo savo sarčius raginti ir vadeles timpčioti, nes tik jie vieni galėjo justsi po kojomis kelią ir patys neujami išlėto tempti savo piršimis naštą. Jiedu sutartinai sustojo tik savame kieme.

Dabar Tumėtai beliko pasakyti tai, ką kelyje ilgai svarstė, abejojo ir vėl svarstė. Reikėjo šitai nelaimingai moteriai, sukumpusiai po sunkia metų, vargų ir nuoskandų našta, pasakyti lemtingus žodžius. Ir jis tarė:

– Pasilik, močiute, pas mus nakvoti. Nors ir ankštokai gyvename, bet vietos rasis ir tau. O paskui žiūrėsime...

Senutė tylėjo. Tūnojo po permirkusiu maišu visa šlaputėlė, virpanti nuo žvarbos – ir nė žodelio.

Tumėta išsirangė iš vežimo, paėmė stipriomis vyriškomis rankomis moterėlę, lengvutę kaip sausa pliauskelė, ir iškėlė iš vežimo. Paėmė už rankos vesti į trobą, pro kurios langus plieskė ryški šviesa...

– Dievulėli mano, kur aš esu?

– O kurgi daugiau, jei ne namučiuose. Eime, sušils, pailsėsi, atsigausi. Žmona turbūt vakarienę bus jau paruošusi.

– Ne, ne, gerasis žmogau, – spyriojosi senutė. – Gal, sakau, kluone ant šienelio, jei leistum?..

Tačiau Tumėta lyg ir negirdėjo. Šitai moteriai, jis žinojo, būtinai reikia šiltos pastogės ir sočios vakarienės. Attempė ją į trobą, kuri pasitiko malonia šiluma ir gundančiais vakarienės kvapais.

Senutė užvalgė, sušilo. Suvytusį, raukšlų raizgynu paėjusį veidą nušvietė santūri šypsenėlė, nuo akių nuslinko baimės ir įtarumo drumzlės. Ilgą laiką gyvenusi – ne, negyvenusi, o vegetavusi – šiurkščioj aplinkoj, kur tvyrojo vien pyktis ir neapykanta, skurdas ir alkis, dabar pajuto nuostabią šeimyninę palaimą. Bet netrukus jos veidu perbėgo užslėpto liūdesio šešėliai: neilgam šita palaima. Rytoj vėl užsimes anto savo silpnų pečių didelė vargo, rūpesčių ir beviltiškumo našta ir neš ją per abejingą pasaulį.

Nors per dieną susikaupęs nuovargis merkė senutės akis, ji noriai atsakinėjo į Tumėtos ir jo žmonos Izabelės klausimus ir pati šio bei to

klausinėjo. Nuoširdus ir atviras pokalbis skaidrino josios sugrublėjusią dvasią, įkvėpė noro iš paskutiniųjų kabintis į gyvenimą. Norėjosi, šiltiems nuoširdiems žmonėms viską išsipaakoti, kad bent kiek palengvėtų, nes pasidalytas skausmas – tai pusė skausmo. Šnekėjo ji ir apie vyro ankstyvą mirtį (Augustinas tada buvo dar visai mažytis), ir apie sunkią samdinės dalį. O kad sūnus toks egoistas ir negailestingas, galbūt ji pati kalta: pernelyg akiai ji vieturėlį mylėjusi, visas jo užgaidas tenkinusi. Dabar jau per vėlu šitą klaidą atitaisyti. Nslėpė ir to, kad sūnus įsivėlęs į mafiją, kad iš banko pasiskolinęs didžiulę sumą pinigų ir pasprukęs užsienin. Bet teisingumo įžvalgi akis ir toli siekianti ranka vienąkart jį suras. O tada...

– Apsaugok, Viešpatie! – garsiai sunerimo sūnaus paklydėlio atstumta motina.

Ilgai negeso tą vakarą Tumėtų troboje šviesa, ilgai netilo kalbos. Netikėta užklydėlė vis dėkojo ir dėkojo geriesiems šeimnininkams ir prašė nevadinti jos močiute – šitokios garbės neužsitarnavusi. Jos vardas Karolina, tai ir vadinkite, mielieji, šiuo vardu.

Rytojaus rytą, kai Karolina pailsėjusi atsikėlė ir dar kartą nuolankiai linkčiodama dėkojo šeimnininkams, šie pasiūlė jai pasilikti ilgesniam laikui – kurgi ji dės, ir dar tokiu metu, kai orai pabjuro. Varžėsi Karolina, svyravo, bet pagunda pasilikti šiuose jaukiuose namuose buvo tokia didelė, kad ėmė ir pasidavė jai.

Apsigyveno Karolina pas Tumėtas mažame, bet jaukiame kambarėlyje. Pirmosiomis dienomis varžėsi, vogčiomis stebėjo šeimnininkę, ar jai dar nepabodo turėti tokią nuakršusią įnamę. Todėl ir valgydavo prisilaikydama. Bet Izabelė vis ragino ir kartojo, kad po ligų ir negandų jai reikia kuo sočiau valgyti ir būtinai ilsėtis. Karolina nusižengdavo šeimnininkės nurodymams: tai šokdavosi kambarį tvarkyti, tai prie skalbimo kibdavo, o daugiausia laiko praleisdavo su mažuoju šeimnininku sūneliu Kaziuku. Prisirišo pypliukas prie šitos įdo-

mios “pasakų skrynelės”. Kai Karolina baigdavo pasaką ir būtinai paglostydavo kantraus klausytojo galvelę, jis neatlyždavo: dar, dar, močiute.

Neatsimena Karolina, kad būtų kada nors taip ištaigingai gyvenusi kaip dabar. Nuo vaikystės iki senatvės ją lydėjo vargų vargeliai, rūpesčių rūpestėliai. Ji neišivaizdavo gyvenimo kitaip, kaip nuolatinę kovą dėl būvio. O kovodama ne laiku paseno ir nusialino. “Kaip gera, kad Dievulis atsiuntė man tokius nuostabius žmones”, – vapėjo iš laimės.

Praūžė žiemos šalčiai su kandžiais vėjais ir sniego vėpūtiniais, netruko įsigalėti pavasaris. Išsipylė žaluma, šilti orai atginė iš pietų paukščius. Karolina ėmė laukti, kada Tumėtos pasakys: na ką gi, pagyvenai pas mus, dabar ieškokis vietelės kitur. Ji, žinoma, nepyks tokį sprendimą išgirdusi, padėkos šitiems kilniems žmonėms ir išeis. Juk jie ir taip suspaustai gyvena, nuo bėdų kaip įmanydami ginasi. Bet dienos riedėjo nesulaikomai į vasaros pradžią, o jai niekas nieko nesakė, nepriminė, jog “gardu radus reikia pamesti”. Gal laukia, kad pati susiprastų?

Tačiau likimas jai lėmė visai kitokį nemalonumą, o tiksliau – nelaimę. Plačiai pasklidusi žinia galų gale pasiekė ir jos ausis: Augustinas jau surastas, pargabentas į Lietuvą, ir jo laukia teismas. Karoliną pametė nakties miegai, užgriuvo graužatis dėl sūnaus likimo. Ji tartum užmiršo visas praeities skriaudas, atgijo meilė vaikui, patekusiam į didelę bėdą.

– Nepergyvenk, Karolina, nereikia taip sielotis. Ar jis bent kiek sielojosi dėl tavęs?! – matydamas ją susikrimtusią, kalbėjo Tumėta.

– Oi, nesakyk taip, mielasis. Nežinai motinos širdies, kad samprotauji kaip koks prokuroras, – tramdė jį Karolina. O paskui ėmė ir pravirko. Tumėta daugiau nė puse lūpų neužsiminė jai, tesižino su savo motiniška širdimi.

Karolinai teko užsikrauti sau naują našą – ilgas ir varginančias keliones į miestą, į kalė-

jimą su sūnumi pasimatyti, kalėjimo viršininką ir prižiūrėtojus paprašyti, kad neskriaustų josios sūnelio. Nenorėjo leisti į kalbas su ja nei viršininkas, nei prižiūrėtojai. Gavai leidimą pasižiūrėti per geležines grotas į sūnų sukčių, vagį ir plėšiką – ir keliauk iš kur atėjus.

Kai pirmą kartą po daugelio metų ji pamatė Augustiną – neatpažino: toks jau suvargęs, išblyškęs, nešnekus, galvą nunarinęs. O kai motina paklausė, kodėl jis taip neatsargiai ir neleistinai elgėsi, kodėl į tuos turtus įsikibo, Augustinas grubiai atšovė:

– Tai tu, močia, dėl viso šito kalta.

Nusisuko ir nepratarė daugiau nė vieno žodžio.

Grįžo Karolina atgal be galo susikrįmusi ir visą kelią verkė, dejavo, rovėsi nuo galvos plaukus:

– Kodėl jis taip pasakė? Kodėl ne save, o mane smerkė?

Pagaliau buvo paskelbta Augustino teismo diena. Į teismo salę sugužėjo ieškovai, kaltintojai ir gynėjai, būrys nukentėjusiųjų, liudytojų ir šiaip smalsuolių. Atskubėjo ir Karolina. Čia pat kelių ginkluotų policininkų lydimas įėjo ir kaltinamasis surakintomis rankomis. Motina puolėsi prie jo, o akyse kaupėsi ašaros ir drebėjo širdis. Policininkai ją atstūmė, ir ji susmuko kėdėje. Kai pagaliau įėjo orūs teisėjai, visi pagarbiai atsistojo.

Prasidėjo teismo posėdis. Karolina nieko nematė ir negirdėjo: ašaros užtvenkė akis, ausyse ėmė užti, mintys čia taršėsi, čia vijosi į neaiškų kamuolį. Ji suprato visą padėties rimtumą, ir jai pasidarė silpna...

Karolina tartum pabudo iš klaikaus košmaro, kai išgirdo prokuroro kaltinimą Augustinui. Stiprus, žemas prokuroro balsas nuaidėjo salėje:

– Kaltinamasis per savo nevaldomą gobšumą net tikros motinos atsižadėjo, nugrūsdamas į senelių prieglaudą. Jau vien už tai vertas griežtos pasmerkimo...

Teismo procesas vyko ilgai. Pikti žvilgsniai ir ugningų kalbų strėlės aštriai smigo į Augustiną, ir jis nedrįso pakelti galvos. Kai teisėjas suteikė jam teisę tarti paskutinį žodį, jie pirmiausia atsisuko į motiną ir išspaudė nuo graudulio apsunkusius žodžius:

– Atleisk man, mama. Buvau užmiršęs, kad tave turiu.

Jis kalbėjo trumpai, žodžiai be ryšio barsėsi po salę.

O kai teismas paskelbė nuosprendį, kad ypač pavojingas nusikaltėlis nuteisiamas kalėti iki gyvos galvos, motina pribėgo prie sūnaus, išskėtė rankas ir... nualpusi krito.

– Išneškite ją, – šaltakraujiškai paliepė teisėjas policininkams, užvertė storą bylą ir paskelbė, jog teismo posėdis baigtas.

Tarpusavio meilė

CHIARA LUBICH

“Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau”. (Jn 15, 12).

Mes norėtume žinoti, kada tuos žodžius Jėzus sakė. Tai buvo prieš pat jo kančios pradžią. Tie žodžiai buvo dalis jo atsisveikinimo su mokiniiais, jo testamentas; todėl visai aišku, kaip labai jie yra jam svarbūs!

Jeigu tad tėvo žodžių, gulinčio mirties patalė, negalime užmiršti, kaip labai mums reikia įsijausti į žodžius vyro, kuris yra Dievas! Tuos jo žodžius turime priimti kaip labai svarbius. Tad stenkimės geriau suprasti jų tikrąją prasmę.

“Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kai aš jus mylėjau”.

Tada Jėzus buvo jau arti mirties ir tai, ką jis sakė, vaizdavo jo pasmerkimą. Kadangi tasai jo išvykimas buvo jau čia pat, viena tikrovė jam buvo svarbiausia ir labiausiai rūpėjo: kaip jis galės pasilikti savųjų tarpe ir rūpintis augančia Bažnyčia?

Mes savaime jau žinome, kad Jėzus yra sakramentuose. Pavyzdžiui, šv. Mišiose jis yra Eucharistijoje.

Taipgi Jėzus yra tarp žmonių, kurie gyvena tarpusavio meilėje, juk jis ir sakė: “Nes kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten aš esu jų tarpe” (Mt 18, 20).

Tad bendruomenėje, kurioje žmonių gyvenimas yra giliai įsišaknijęs abipusėje meilėje, jis yra jų tarpe, juos veikdamas. Tada per tokią bendruomenę jis gali apreikšti pasauliui save patį, darydamas tą savo įtaką jaučiamą.

Ar tai ne nuostabu? Ar tai neskatina mūsų pradėti tuoj pat vykdyti tą meilę kartu su mūsų draugais krikščionimis? Pagal šv. Joną, kuris tuos Jėzaus žodžius užrašė ir kuriuos mes

dabar apmąstome, abipusė meilė yra kaip vienas pirmiausių Bažnyčios įsakymų. O Bažnyčios pašaukimas iš tikrųjų ir yra būti ta bendruomenė ir būti vienybėje.

“Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau”

Tik paskelbęs tuos žodžius, Jėzus tarė: “Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus” (Jn 13, 35).

Tik tada, kai mes matysime, kad Kristaus mokiniai vykdo tą abipusę meilę, tai ir bus toji žymė ir būdinga charakteristika, kad jie tikrai yra Kristaus mokiniai. Krikščionys tikrai atpažįstami pagal tą žymę, bet jei toji žymė būtų dingusi, pasaulis krikščionių jau neatpažintų kaip Jėzaus mokinių.

Tarpusavio meilė skleidžia vienybę. Ir koks gi tos vienybės padarinys? Jėzus ir sakė: “Tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis tikėtų, jog tu esi mane siuntęs” (Jn 17, 21). Vienybė, apreikšdama Kristaus buvimą, patraukia pasaulį sekti juo. Kai pasaulis mato tą vienybę ir tarpusavio meilę, tada tiki juo.

Tame pačiame atsisveikinime, Jėzus vadino tą vienybės įsakymą “jo” įsakymu, užtai tas įsakymas ir yra jo, ir todėl yra ypatingai svarbus jam. Mes neturime to įsakymo priimti kaip kokią pavyzdį ar reguliavimą, kurį turime sekti tik kaip vieną iš įsakymų. Čia Jėzus nori parodyti mums gyvenimo būdą. Jis nori duoti mums kažką, kuo mes galėtume kurti savo naują gyvenimą. Pirmieji krikščionys laikė šį įstatymą savo gyvenimo pagrindu. Kaip tik tai Petras ir sakė: “Bet visų pirma turėkite vieni

kitiems nuolatinės meilės" (1 Petro 4,8).

Prieš eidami į darbą, ar į mokyklą, prieš vykdamis šv. Mišioms, prieš pradėdami kokią nors veiklą, būkime tikri, kad tarpusavio meilė padeda mums sugyventi su tais, su kuriais kartu gyvename ir su kuriais bendraujame. Tada viską, ką darome, yra vertinga. O be to tarpusavio meilės pagrindo, mūsų gyvenimas negali patikti Dievui.

Jėzus taip pat sakė, kad tas įsakymas buvo "naujas". "Aš duodu jums naują įsakymą". Ką jis norėjo tuo pasakyti? Ar kad tas įsakymas prieš tai buvo nežinomas?

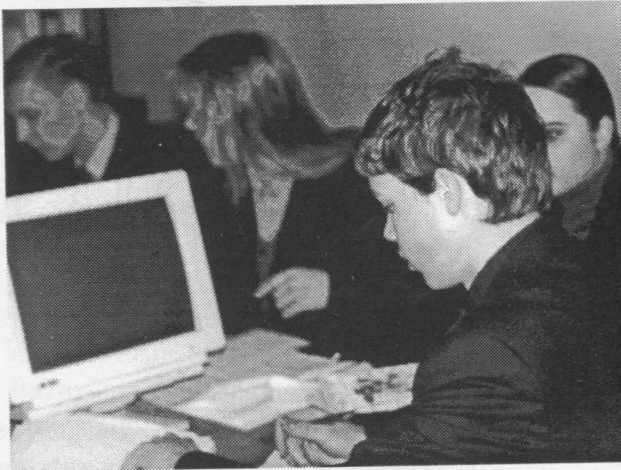
Ne. "Naujas" nurodo, kad jis priklausė "naujai epochai".

Kokią gi meilę tada jis minėjo?

Jėzus mirė už mus todėl, kad jis mylėjo mus nuostabiausiu ir didingiausiu būdu. Bet kokia meile jis mus mylėjo? Tikriausiai ne tokia meile kaip mūsų. Jo meilė buvo ir yra dieviška. Jis ir sakė: "Kaip mane Tėvas mylėjo, tai ir aš jus mylėjau" (Jn 15,9). Jis mylėjo mus tuo pačiu būdu, kaip jis ir Tėvas myli vienas kitą.

Ta pačia meile mes privalome mylėti vienas kitą, kad galėtume vykdyti tą "naująjį" įsakymą.

Tačiau, kaip žmogiškos būtybės, mes patys tokios meilės neturime. Bet laimei, kaip krikščionys, mes ją gauname. Šventoji Dvasia įkvepia mus ir visus tikinčiuosius.

Ruošiant pamokas, naudingas ir kompiuteris.

Tado Kulbio nuotr.

Tai ir yra tasai panašumas tarp Tėvo, Sūnaus ir mūsų, kaip krikščionių, kurie tą dieviškąją meilę turime. Tai ir yra toji meilė, kuri mus veda į Švenčiausios Trejybės gyvenimą. Tai yra toji Dievo meilė, kuri mus daro jo vaikais.

O toji meilė yra ryšys, kuris jungia dangų ir žemę veikliu būdu. Tokiu tad meilės būdu krikščionių bendruomenė dalinasi su Dievu, jo gyvenimu, ir tada Dievas gyvena žemėje visur, kur tik tikintieji myli vienas kitą.

Argi mes nejaučiame, kad vykdydami tą abipusę meilę, mes skleidžiame tą dieviškąją grožį, kurį liudijame kaip krikščionys, koks tikinčiųjų gyvenimas yra nepaprastas, nuostabus ir patrauklus.

Apreiškimas

Kun. K.J. Ambrasas SJ

Nazaretas. Maždaug už 140 km. nuo Jeruzalės nedidelis, kadaise visiškai nežymus Galilėjos miestelis. Apie jį buvo kalbama su panieka: “Ar iš Nazareto gali būti kas gero?!” (Jn 1,46). Tas nei ST, nei Juozapo Flavijaus, nei Talmude niekur nepaminėtas miestelis dabar išgarsėjęs visame pasaulyje. Ši vieta, kaip liudija archeologai, turėjusi būti nuo seno. Apie Apreiškimo vietovę atlikus kasinėjimus, kalvos pakrauišyje rasta iškaltų atvirų, be jokios apdailos grotų. Greičiausiai čia būta kokių nors sandėlių. Kai kurios, gal šiek tiek patogesnės grotos, – galėjo tikti ir gyvenimui. Lig šių dienų čia išlikęs šaltinis, vadinamas Mergelės Marijos vardu. Tikriausiai tenai žiloje senovėje per apylinkę keliavusios kupranugarių vilkstinės apsistodavusios numalšinti troškulio. Pakilnesnėje rytų pusėje uolose iškaltos olos buvo vadinamos *Nasrath, Nasrah* – *sargai, saugotojai*. Bene iš čionai bus atsiradęs ir miestelio vardas *Nazaretas*. Gal ten būta kokių stebėjimo bokštų ar postų. Štai kokioje paprastoje, nušalioje vietoje, toli nuo savo gimtojo Betliejaus, įsikūrė Dovydo ainiai prie Ezdreliono slėnio, kur “angelas Gabrielius buvo pasiųstas į Galilėjos miestą, kuris vadinasi Nazaretas, pas mergelę, sužadėtą sau vyru, vardu Juozapas, iš Dovydo namų, o mergelės vardas buvo Marija” (Lk 1,26-27). Marija (hebr. *Mirjam* – *Jahvės mylimoji*, sirų k. *ponia, valdovė*), labai dažnai Jėzaus laikais gyvenime pasitaikantis vardas. ST tokiu vardu paminėta Mozės ir Arono sesuo. Apie Marijos šeimą kanoniškose Evange-

lijose nieko nerandame. Apokrifinėse – labai daug. Angelui pasveikinus Mariją, – išgąstis ir nuostaba dėl ištartų didingų žodžių: “Sveika, malonėmis apdovanotoji! Viešpats su tavimi! Išgirdusi šiuos žodžius, ji sumišo ir galvojo sau, ką reiškia toks sveikinimas” (Lk 1,28-29). Apokrifinėje Jokūbo evangelijoje apreiškimas buvęs prie Nazareto šaltinio, kai Marija rengėsi semtis vandens. Tačiau greičiausiai ši akimirka buvusi ne viešoje vietoje, bet jos namuose: “Atėjęs pas ją, angelas tarė” (Lk 1,28). Tikriausiai šie namai buvo patys paprasčiausi kaime. Lygiai kaip ir Zachariui, taip ir Marijai angelas pasako kūdikio vardą: “pagimdysi sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi” (Lk 1,31). Jo laukė didi ateitis: “Jisai bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus. Viešpats Dievas duos jam tėvo Dovydo sostą; jis viešpataus Jokūbo namams per amžius, ir jo viešpatavimui nebus galo” (Lk 1,32-33). Marija neprašo kaip Zacharijas jokių įrodymų. Ji tik svarsto: kaip ji gali tapti motina, jei tad žmogišku būdu atrodo neįmanoma. Todėl klausia: “Kaip tai įvyks, jei aš nepažįstu vyro?” (Lk 1,34). Jėzaus laikais žydams sužadėtuvis buvo tolygios jungtuvėms. Sužadėtinė iš savo vyro galėdavo gauti skyrybų raštą arba, jei šis mirdavo, ji būdavo laikoma našle. Po sužadėtuvių abu jaunieji gyvendavo savo šeimose. Jei tekėdavo mergaitė, taip gyvendavo vienerius metus; jei našlė, mėnesį. Toks laikas būdavo reikalingas naujiems namams įsirengti, įsitaisyti reikalingų baldų, reikmenų. Po to sužadėtinė būdavo iškilmingai

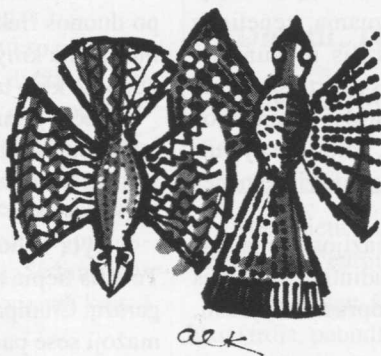
pargabenama į sužadėtinio namus ir taip užbaigtos vedybos. Paprastai mergaitė būdavo išleidžiame už vyro 12-13, kartais 13-14 m. ar anksčiau. Taigi Marija irgi galėjo būti tokio pat amžiaus. Vyrai susižadėdavo maždaug 18-24 m. Juozapas irgi galėjo būti tokių pat metų. Senovės žydai nepalankiai žiūrėdavo į viengungius. Tikrai pranašas Jeremijas pasišventė savo misijai ir esenai Jėzaus laikais labai retai arba visiškai neveddavo. Visų šeimų didžiausias rūpestis – turėti kuo daugiau vaikų. Jei jų nebūna – laikoma Dievo bausme. Moteris be vyro ir vaikų – ano metų žydų akimis – apgailėtinas sutvėrimas. Žydams netekėjusi moteris buvo lyg žmogus be galvos, nes vyras būdavo moters galva. Anot arabų, mergina tegali turėti tikrai vieną iškilmingą kelionę – vestuves arba laidotuves.

Pranašas Izaijas prieš 700 metų teisingai buvo išpranašavęs: “mergelė (...) pagimdys sūnų ir pavadins jį Emanuelio vardu” (Iz 7,14) (Emanuelis – hebr. *Dievas su mumis*). Vėliau evangelistas Matas pabrėžia šią išsipildžiusią pranašystę: “Visa tai įvyko, kad išsipildytų Viešpaties žodžiai, pasakyti pranošo lūpomis: ‘Štai mergelė nešios iščiose ir pagimdys sūnų, ir jis vadinsis Emanuelis’ (...) ji pagimdė

Sūnų, kurį ji pavadino Jėzumi” (Mt 1,22-25). Daug kam ši Izaijo pranašystė liko septyniomis spynomis užrakinta skrynja. Net rabinų raštuose nėra net menkiausios pastabos apie Mesijo gimimą.

– *Viešpatie*, stebuklingu būdu leides Mergelei Marijai tapti savo Sūnaus Motina, leisk ir mums iš naujo atgimti Tavo Sūnaus mokslui ir Bažnyčios įstatymams. Leisk būti tokiems klusniems, kaip Mergelei Marijai, nuolankiai ištarusiai visai žmonijai reikšmingus sutikimo žodžius būti Mesijo Motina. Teišsipildo Viešpatie, su kaupu Tavoji valia kiekvieno mūsų gyvenime. Tenebūna niekur prieštaraujama Tau, kad nuostabiai būtų įvykdyta tiek tautų, tiek žemynų ir visur kiekvieno mūsų širdyje būsimosios tavo karalystės didieji ir kupini neįsivaizduojamų vilčių pažadai.

Padėk, Kristau, savo nepaprasta išmintimi suvokti šių didingų Viešpaties užmačių grožį, jų nepaprastai gilią prasmę ir milžinišką reikšmę mūsų gyvenime, priglausk, maloningoji savo Sūnaus ir mūsų visų Motina, prie savo krūtinės išvargusią nuo visokių rūpesčių mano galvą, kad galėčiau pajusti nepaprastą Tavo meilę visai žmonijai ir man pačiam.

JAUNIMAS

Išminties ir gerumo sietuva

Dalia Jašinauskaitė

Jonas Paulius II savo laiške „Šeimoje gimsta žmonijos taika“ rašo: „Kad galėtume tikėtis taikos ateities, kiekvienas vaikas turi patirti ne išdavystes ir išnaudojimą, o nuolatinės meilės ir rūpesčio šilumą. Tik šeima gali padėti vaikams ramiai žiūrėti į ateitį ir parengti juos užaugusius atsakingai dalyvauti kuriant tikrai pažangią visuomenę“.

Perskaitau šias eilutes ir susimąstau: „Pasaulyje tiek purvo, pažeminimo, išnaudojimo“. Pro akis prabėga televizijos ekrane matyti vaizdai, perskaitytos knygos ir laikraščiai. Blogis tarsi tūno už kiekvieno kampo. Tai blogis, kurį gimdo visos šio pasaulio žmonijos nuodėmės: puikybė ir pavydas, gašlumas ir pyktis, nesaikingumas ir tinginystė. Visa tai supratusi, aš pasijuntu tokia laiminga šeimoje, kuri man dabar atrodo kaip gerumo oazė vandenyne, pilname ryklių ir klykiančių žuvėdrų.

Šeima – tai mano tėtis ir mama, senelis ir močiutė. Tai mano vyresnis brolis ir jaunesnė sesutė. Mes, vaikai, gyvenimiškos patirties ir gerumo tarsi mokomės iš karto keturiuose gimnazijos klasėse. Gimnazijos, kurią baigę, galėsime gyventi kaip dori katalikai ir garbingi naujos visuomenės piliečiai.

Kartu praverkime šitos gimnazijos pirmą klasę, kurią sąlygiškai galime pavadinti: „Močiutės pamokos“. Jose mes mokomės suprasti ir atjausti, mylėti ir tikėti.

Kūčių vakarienę pradėdame malda. Visų veidai rimti, rankos sudėtos, žodžiai, plevenantys žvakės šviesoje, tampa prasmingesni nei kasdieną.

Su mumis prie stalo ir svetima mergaitė. Senelis ją atsivežė iš kaimo. Mergaitė žvalgosi tarsi teatre. Bene pirmą kartą ji mato tokią vakarienę. Prieš tą mergaitę mes pasijuntame pranašesni ir tuo imame puikuotis. Bet močiutė tyliai ištaria: „Mažule, viskas čia tikra. Ir valgiai, ir šita graži eglutė. Ir Dievulis, kuris atsiuntė mums į žemę kūdikėlį Jėzų. Kad mes tikėtume, kad geresni būtume. Kad turėtume, ką valgyti ir kitam pasiūlytume. Kad tikėtume taip karštai ir mylėtume taip ištikimai, kaip tu myli savo mamytę“.

Mergytės akyse sužimba ašaros. Prisiminus mamytę, visada taip. Tėvelis ją taip skriaudė, kad ji ėmė ir susirgo. O be jos nė duonutės amžinai girtas tėvelis nepaduoda.

Mergytė paima kalėdaičio kąsnėlį ir kartu su ašaromis deda jį į burną. Gal tikrai tas Dievulis yra ir grąžins jai mamytę.

Visi lengviau atsidūstame, pamirštame savo pranašumą ir susikaupę užbaigiame maldą.

Kaip kovoti su nesaikingumu ir persivalgymu, mus moko „Senelio gimnazija“, ant kurios durų galima parašyti: „Nesaikingumas – visada yda“ (Seneka).

Kūčių stalas lūžta nuo valgių. Kemšame visus iš eilės, kad tik būtų ne mažiau kaip dvylika. Jaučiame, kad sunkiau pasidaro net kvėpuoti, o visų dar neparagavome.

– Ar pasiutot, vaikai, – subara senelis. – Kaip iš badų maišo išlindę. Valgykit po truputį. Ir nepamirškite, kad tas dvyliktas ir visų svarbiausias valgis – tai mūsų duona kasdieninė. Jėzus sakė, kad žmogus gyvas duona kasdienine ir geru žodžiu iš Dievo lūpų.

Visi suklustame. Ir kartu su seneliu imame po duonos riekelę, dažome ją į druską ir užgėriame skania kmyną gira. Ir tik tada suvokiame, kad duonutė kaip tas baltas kalėdaitis – šventa.

Tėčio gimnazijos klasėje mes mokomės darbštumo, suprasdami, kad: „Tinginystė yra toji mūsų yda, su kuria visų lengviausiai taikstomės“ (F. De Larosfuko).

Rytą keliamės anksti. Sniego pilnas kiemas. Tėvelis liepia atkasti visus takus ir privažiavimą į garažą. Čiumpame kastuvus, ir užverda darbas, bet mažoji sesė pareiškia: „Na jau ačiū, aš pavargau“. Ir mus apima tingulys. Ir kam čia kasinėti? Per naktį ir vėl prisnigs... Geriau pažaiskime karą. Sniego gniūžtės lekia viena paskui kitą. Mažąją

Jaunesniųjų moksleivių klasė Kauno jėzuitų gimnazijoje.

Tado Kulbio nuotr.

sesę įmetame į pusnį ir gardžiai kvatojame. Į kiemą išeina tėvelis. Jis rūščiai žvelgia pro antakius: "Vaikai, juk aš sakiau, kad pirmiausia turite atlikti užduotį. Dabar aš nesuспėsiu į stotį pasiimti senelio. Ir, aišku, nebebus jums kalėdinių lauktuvių iš kaimo". Per kūną perbėga šaltukas. Kaip čia dabar? Stveriamo kastuvus ir kimbame į darbą. Po gero pusvalandžio kiemas išvalytas, ir mes visi pajuntame, koks kartais būna saldus darbas ir tas lauktuvių laukimas.

Mamos gimnazijos klasėje mes mokomės suprasti, kad: "Pragaištingi nuodai, nuodijantys mūsų sielas, yra pavydas" (H. Fiklingas).

Televizija transliuoja loteriją "Aukso puodas". Finalas žada gausybę laimėtojų ir didžiules sumas. Prieš šventes visi šeimos nariai gavo po loterijos bilietą, todėl dabar karštingai brauko skaičius. Ekrane mirga laimingi skaičiai, laimingi veidai. O mes ir vėl nieko nelaimėjome. Apima toks neapsakomas gaudumas, kad, atrodo, tuoj pravrėsiu. Negeras jausmas užlieja sielą. Sėdime ištisusiais veidais ir piktai tyrinėjame vienas kitą. Į kambarį įeina mama.

– Reiškia neužsidirbote, – pribloškia mus negailestingai. Nenorėkite tiek daug iš gyvenimo. Nepavardėkite kitam. Gal jam tikrai labai reikėjo, o gal likimas jį išbandyti sumanė.

Visiems pasidaro šilčiau. Bus dar visko... Negeras jausmas kaip žaltys nušliaužia ir pasidaro lengviau kvėpuoti.

Užverkime mūsų nepaprastos gimnazijos duris. Užverkime supratę, kas yra išminties ir gerumo sietuva. Užverkime širdimi pajutę, kad Šv. Tėvas tikrai teisus. Šeimoje gimsta žmonijos taika, grožis ir meilė, kurie sugeba išravėti visas piktžoles mažo žmogaus sieloje. Sieloje, kuri išskleis baltus sparnus ir greitai apgaubs nuo saldaus Kalėdų stebuklo laukimo apsalusią Žemę.

Dievui, Tėvynei, Artimui

Aušrinė Jurgelionytė

Mieli lietuviai, vaikai ir suaugusieji, visi visi Lietuvos gyventojai!

Jums rašau šį laišką, norėdama pasibelsti į Jūsų širdis, pabudinti jose meilę Žmogui, Tėvynei, Dievui. Apsižvalgykite aplinkui ir pamatysite, kas vyksta šiandieninėje visuomenėje. Blogio ir žiaurumo piktžolės išsikeroję po visą mūsų šalį, jų šaknys apraizgusios ne tik suaugusius, bet ir mažą-

mečius. Vaikų namai pilni nelaimingų, tėvų pamirštų mažylių, kurie nepajuto ir kažin ar kada pajus tėvišką meilę, šeimos židinio šilumą. Kokią šeimą suaugę jie sukurs, jeigu niekada negyveno šeimoje? Gaila likimo ir tikrų vaikų pamirštų senelių, kuriems mirties valandąakis užspaus globos namų darbuotojo ranka. O juk šiems žmonėms labiau nei kam kitam reikalinga meilė, šiluma, artuma, supratimas, užuojauta. Žudomi dar negimę ar ką tik gimę kūdikiai, nors visas pasaulis tai smerkia. Dar būdamas JAV prezidentu, Ronaldas Reiganas 1988 metų sausio 17-os dienos sekmdienį paskelbė žmonijos švento gyvenimo dieną. Jis savo atsišaukime rašo: "Susilpnėjo pagarba šventai gyvybei, žmogaus asmenybei. Šventas palikimas–gėris bei mūsų šalies ateitis reikalauja, kad būtų apsaugoti ir apginti dar negimę, nekalti vaikai..."

Galbūt, jeigu negalite asmeniškai pagelbėti likimo nuskriaustiesiems, pagelbėsite įsijungę į kokias nors katalikiškas organizacijas. Viena iš jų, kuriai aš pati priklausu, yra skautai. Jų šūkis: "Dievui, Tėvynei, Artimui". Tai šūkis, jungiantis viso pasaulio skautus. Šioje organizacijoje vyrauja meilė savo artimui, nes visi skautai – tarsi viena didelė šeima. Jie neatstums vargšo ar likimo nuskriaustojo, nes vadovaujasi šiais trimis žodžiais, turinčiais jų gyvenime svarbią reikšmę.

Dievui. Jis liepia tarnauti mūsų Kūrėjui, nes Dievas yra Meilė. Jis viską sukūrė iš meilės mums. Netgi vienas iš Jo įsakymų liepia: "Mylėk savo artimą, kaip save patį" (Mt 22,39).

Gamtos kūnai ir gyviai negali to pažinti, bet žmogus yra protingas tvarinys. Jis tai pažįsta ir suvokia. Todėl nuo amžių žmogus vienaip ar kitaip dėkoja Dievui Kūrėjui:

*"Tavo vardas saulėj įrašytas,
Jūroj ir viršūnėse kalnų.
Tavo kelias žvaigždėm nusagstytas
Ir žiedais žibučių mėlynų".*

(Iš "Himno Kūrėjui")

Dievas kiekvienam doram žmogui yra artimas. Jis taps nuolatinio gyvenimo palydovu. Dažnai tik maldoje randame nusiraminiimą, išgirstame atsakymus į pačius sudėtingiausius klausimus. Mūsų gyvenimas pilnas triukšmo, rūpesčių, įvairių

reikalų. Kartais, atrodo, neįmanoma viską pamiršti ir kalbėtis su Dievu, klausytis žodžių, kuriais Jis prakalba į mūsų protą, sąžinę, širdį. Tik išsiklausę į Jo pamokymus, galime nesuklupti slidžiam gyvenimo kelyje.

Tėvynei. Tarnavimas Tėvynei – kiekvieno doro žmogaus pareiga. Jai tarnaudami, darome gera joje gyvenantiems žmonėms. Tačiau visų pirma kiekvienas turime žinoti, jog mes patys esame Tėvynė, tiksliau – jos dalelė. Poetas Robertas Keturakis sako: "Mes esame Tėvynė. Tu girdi: mes esame Tėvynė. O dabar vien sau šnabždėki vidury laukų ir vidury grėsmingai rezonuojančių tarpeklių, tunelių, koridorių, rikiuočių, kapaviečių – šnabždėkim: mes esame Tėvynė".

Tarnavimas Tėvynei – tai ne vien aukos, tokios, kaip sausio 13-osios arba Medininkų. Tėvynei užtenka ir nedidelių, bet prasmingų darbų. Viena iš jų – žmogaus dėmesys žmogui.

Artimui. Į šį žodi sutelpa viskas: meilė, pagarba, paguoda, atjautimas pagalba... Kiek daug vargšų, kasdien prašančių išmaldos! Graudu žiūrėti, kai prašo seneliai, vaikai, bet gaudžiausia, kai tai daro motinos su kūdikiais ant rankų.

Aš niekada nepamiršiu žodžių, ištartų motinos savo sūnui, Edmundo de Amičio knygoje "Širdis": "Klausyk, sūneli. Niekada abejingai nepraeik pro žmogų, tiesiantį į tavo ranką, juo labiau pro motiną, kuri meldžia soldo savo kūdikiui. Pagalvok, kad tas kūdikis gali būti alkanas, pagalvok apie tos vargšės moteriškės kančias. Įsivaizduok savo motinos skausmą, jei kada nors jai tektų pasakyti: "Enrikai, šiandien aš tau neturiu nė kąsnelio duonos". Tai skaudūs žodžiai, tačiau dar skaudžiau žinant, kad šiandien ne mažėja, o tik daugėja motinų, juos tariančių.

Tad neužmerkite akių ir neužsikimškite ausų, matydami likimo nuskriaustuosius, ir rasite būdų jiems padėti. Žmogus – ne stabas. Reikia save tobulinti nuolatinėje veikloje, kuri gali atnešti daug gero tokiems gyvenimo užmirštieji žmonėms. Kartais šiuropu būna išstatyti krūtinei vėjams, tačiau būtina. Ji turi užsigrūdinti ir apsaugoti širdį nuo sugrubėjimo.

Taigi, mieli žmonės, aš neprašau Jūsų negalimų dalykų. Aš tik raginu Jus savo užuojauta, pagalba, meile padėti prisikelti gyvenimui tuos, kurie šiandien prislęgti sunkios negandų naštos. Dėkoju Jums už supratimą.

Š

ŠEIMA

Smurtas šeimoje

Romualdas Kriaučiūnas

* * * * *

Smurtas šeimoje yra lydimas priešingybių. Čia meilė gali pavirsti piktnaudžiavimu. Taip pat meilė gali paraleliai egzistuoti su skausmu ir sielvartu. Amerikoje kasmet šeši milijonai moterų yra šeimos smurto aukos, bet jų dauguma lieka toliau gyventi su savo skriaudėjais.

Nors yra atvejų, kur moterys yra skriaudėjos arba smurtas yra tarp tos pačios lyties asmenų, didelė dauguma nuskriaustųjų yra moterys. Prieš penkerius metus Amerikos generalinis chirurgas nustatė, kad vyrų ar sugyventinių smurtas prieš žmonas buvo svarbiausia priežastimi moterų sužeidimų 15-44 metų amžiaus grupėje. Šis smurtas sužeidė daugiau moterų negu kartu sudėjus visas automobilių avarijas, lytinius išprievartavimus ir užpuolimus.

1991 metais Amerikos medicinos sąjunga paskelbė smurtą šeimoje kaip svarbiausią viešosios sveikatos problemą. Dėl to buvo suorganizuotas gydytojų vėjus prieš smurtą šeimoje. Gydytojai buvo ne tik informuojami ir mokomi, kaip atpažinti ir gydyti šeimos smurto aukas, bet ir kaip aukas nukreipti į paramos tarnybas: moterų pastoges, protinės slaugos centrus. Gydytojams tenka svarbi rolė kovoje su smurtu šeimoje. Dažnai gydytojai yra pirmieji už šeimos ribų, pas ką smurto aukos kreipiasi pagalbos.

Kas gi yra tas smurtas šeimoje? Anot. dr. Robert Geffner, smurtas šeimoje yra toks elgesys, kur vienas asmuo stengiasi kontroliuoti ir dominuoti kitą asmenį bauginimais ar jėga. Čia priskai-

tytina fizinis ar dvasinis piktnaudžiavimas, ekonominė kontrolė, lytinė skriauda, apleidimas, bauginimai ir izoliacija. Ką tik paminėtasis yra Šeimos smurto ir lytinių užpuolimų instituto Tyler mieste, Texas valstijoje, Amerikoje, steigėjas ir prezidentas.

Smurto motyvuojamas elgesys kyla iš noro turėti viršijančią jėgą ir kontrolę. Iš kur toks smurtas kyla? Vienas galimas išaiškinimas remiasi fiziologija. Massachussetts universitete esančio Medicinos centro duomenimis, šešiasdešimt nušimčių vedybinių smurtininkų turėjo smegenų sužalojimą. Tyrinėtojai įtaria, kad impulsus kontroliuojanti smegenų dalis yra sužeista. Tačiau dauguma radinių sako, kad smurtas yra išmoktas elgesys. Daugelis vyrų smurtininkų yra dalimi užburto rato, kuriame jie, būdami vaikais, buvo skriaudžiami arba matė tėvo smurtą prieš žmoną (vaikų motiną) ar visą šeimą.

Jau minėtas dr. Geffner mano, kad yra didesnė galimybė berniukui užaugti smurtininku, jei jis augdamas yra pergyvenęs smurtą savo šeimoje. Tačiau merginos, užaugę smurtu persunktoje šeimos atmosferoje, turi didesnę galimybę tapti smurto aukomis, o ne smurtininkėmis. Smurtas šeimoje prisideda prie paauglių sunkumų mokykloje ir padidėjusios galimybės narkotikų ir alkoholio piktnaudžiavimui. Tokie jaunuoliai yra pritvinkę apmaudo, bet turi sunkumų išreikšti savo jausmus.

Moterys, nepaliestos šeimos smurto, sau mano, kad jos tokią situaciją paliktų, iš jos pasišalintų. Tačiau dažnai smurtas prasideda pamažu, palaipsniui ir nėra kasdieninis įvykis. Su laiku smurtininkas savo žmoną turi "po nagu", kontroliuodamas jos išlaidas arba drausdamas jai dirbti ir būti savarankiškai. Jis varžo jos socialinius ryšius su kitais. Jis tikrina ir šnipinėja jos žingsnius bei pokalbius. Šalia to, jis pajuokdamas, erzindamas ar provokuodamas, stumia ją į nepasitikėjimą savimi. Psichologė Lenore Walker savo knygoje "Smurto ciklas" ("Cycle of Violence") šeimos smurtą aptaria kaip tris pasikartojančias stadijas. Pirmoje stadijoje įtampa palaipsniui kyla. Moteris stengiasi tą įtampą mažinti. Tačiau paskui būna jos užpuolimas ir smurtas. Po to ateina trumpas "medaus mėnuo". Šioje stadijoje smurtininkas atsiprašinėja, prižada pasitaisyti. Norėdama tikėti, kad situacija

tikrai pasikeitė, žmona lieka kartu su vyru. Ji vėl pradeda planuoti, kaip ir ką gali daryti, kad smurtas prieš ją nepasikartotų. Stadijos vis tiek vis pasikartoja, o nuskriaustoji ilgainiui išsenka tiek fiziškai, tiek dvasiškai. Jos sugebėjimas aiškiai mąstyti ir galvoti irgi gali būti paliestas. Ji net gali pradėti galvoti, kad ji pati yra atsakinga už patiriamąjį smurtą.

Skriaudžiamos moterys, norinčios palikti savo skriaudėją, turi ypatingų sunkumų. Dauguma neturi pinigų pragyventi ir vaikus išlaikyti. Joms sunku rasti gyvenvietę. Daug moterų pastogių yra perpildytos arba nepriima vaikų. Pats vyro palikimo faktas neretai iššaukia dar didesnį jo pasikėsinimą ir smurtą. Planuojančios vyrą palikti turėtų turėti susitarimą su patikimu asmeniu, kurio žinioje būtų laikomi pinigai, svarbūs dokumentai, raktai ir informacija apie saugų prieglobstį, jau pabėgus.

Nutarimas vyrą palikti dažnai padaromas, kai moteris daugiau nebegali paslėpti sumušimo žymių, mėlynių, kai susitaupyta šiek tiek lėšų naujai pradžia, kai jos ar jos vaikų gyvybė yra dideliame pavojuje arba kai kartu buvimo skausmas yra didesnis už rizikingą žingsnį. Jos gal kreipsis pagalbos. Be stiprybės, buitinių poreikių patenkinimo, drąsos, joms gali reikti paramos iš gydytojų, kaimynų, draugų ar šeimos narių.

Kenčiančios smurtą šeimoje gali kreiptis į patarimų punktus, telefoninius patarnavimus. Amerikoje galima skambinti Domestic Violence Hotline: 1-800-799-7233. Galimas ir teismo įsiterpimas, uždraudžias skriaudėjui toliau turėti ryšių su skriaudžiamąja. Blogiausia, ką artimieji gali daryti, tai likti nuošaliai, pasyviai. Skriaudžiamajai reikia aiškiai pasakyti, kad esi susirūpinęs jos saugumu, jos gerove. Dar svarbiau, reikia pabrėžti, kad ji nėra užsitarnavusi patiriamojo smurto.

Kaip jau buvo užsiminta, daugelis smurtininkų yra patys pergyvenę smurtą augdami. Nors ne visi išmoka savo smurto aistras kontroliuoti, daugelis gali išmokyti, kaip išsivaduoti iš šio „užburto rato“. Yra, bent Šiaurės Amerikoje, pagalbos centrų, kuriuose turima vyrų grupės bei teikiami patarimai vedusiųjų poroms. Yra ir stambesnių įsiterpimo programų, kurios apima smurto palietuosius, teismus ir visuomenės informavimą. Šios programos padeda skriaudėjams suprasti, kodėl jie taip elgiasi, ir juos moko, kaip tvarkyti ir kontroliuoti savo smurtą. Vyras išmoka, kaip aiškintis, kaip išreikšti savo jausmus, kaip pagerinti savo tėvystės efektingumą, kaip padidinti savo įnašą namų tvarkyme, kaip taikingai konfliktus išrišti. Tyrimai rodo, kad pykčio išreiškimas neužsipulančiais tvirtinimais, tuo pačiu respektuojant save ir kitus, yra geriausias būdas sunkumus išrišti.

Yra išvystyta detališka technika, kaip dorotis su pykčiu ir apmaudu. Štai keletas patarimų: atsisleisk, giliai kvėpuodamas ir įsivaizduodamas raminantį vaizdą. Pasišalink iš susidariusios padėties ir apgalvok apie galimą pozityvų atsakymą. Venk absoliučių žodžių, pvz., „visada“ arba „niekada“. Neimk viską gyvenime labai rimtai. Humoras gali išsklaidyti bekylantį apmaudą. Rask laiko sau pačiam didelės įtampos metu arba tuoj po jos. Vesk pykčio/apmaudo dienoraštį. Pasižymėk, kas tave supykina ir kaip tu su tai susitvarkai. Karts nuo karto peržiūrėk savo dienoraštį ir bandyk atrasti geresnių būdų savo pykčiui maišinti.

Nėra silpnybės požymis ieškoti pagalbos. Iš tikrųjų reikia drąsos sau prisipažinti turint problemą. Jei tu kuo nors fiziškai ar protiškai piktnaudžiauji, Amerikoje pagalbos galima susilaukti iš National Resource Center for Domestic Violence, telefonuojant: 1-800-537-2238.

KALBA

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Žodžių rašymas drauge ir skyrium

Jau daugiau kaip prieš 20 metų Lietuvių kalbos komisija, gerai apsvarsčiusi ir išdiskutavusi kai kurias lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos problemas, įvedė įvairių reformų, pataisymų, suvienodijimų. Tai buvo tikrai reikalingas darbas, kurio jau nuo seniau buvo laukiama. Bet kai kurie mūsų tautiečiai, ypač gyvenantys už Lietuvos ribų, pasirodė labai neimlūs toms sveikoms ir girtinoms reformoms. Pvz., dar ir dabar kai kurie vis klaidingai rašo *piauti, spiauti, biaurus, rugpiūtis, piūklas* ir t.t. Dabar visi šie žodžiai rašomi su *j* (bjaurus, rugpjūtis ir pan.).

Visą laiką pirmiau daug kam buvo neaiškumų, kurie žodeliai rašytini drauge, kurie atskirai. Čia būta nemaža nelogiškumo ir nevienodumo. Dabar šis klausimas jau gerokai aptvarkytas. Jau „Laiškuose lietuviams“ apie šias problemas buvo ne kartą rašyta, bet, matydami, kad spaudoje vis dar pasitaiko šios rūšies klaidų, pasiryžome dar kartą tai priminti.

Žodžių junginiai, kurie, sutrumpėjus bent viename jų nariui, įgyja vieno žodžio reikšmę ir turi tik vieną kirtį, rašomi vienu žodžiu, pvz.: *anąkart, anapus, anaiptol, anuokart, anuomet, darkart, daugmaž, dienąnakt, tądien, šiąnakt, kaskart, vienkart, dusyk, keliasdešimt, kaipsyk, kaipmat, galbūt, turbūt, žūtibūt, kažkur, kažkada, penkiasdešimt* ir pan.

Tokie junginiai nesutrumpėję rašomi skyrium, pvz.: *aną kartą, anuo metu, penkios dešimtys, kaip matai, gali būti, turi būti, kažin kas, kažin kur, kažin kaip* ir pan.

Iš dviejų žodžių sudėti dviskaitiniai įvardžiai rašomi drauge, pvz.: *mudu, mudvi, judu, judvi, juodu, jiedvi, tuodu, tiedvi, abudu, abidvi*.

Drauge rašomi prielinksniai su sutrumpėjusiomis linksnių formomis, pvz.: *bemaž, iškart, išsyk, išties, išvien, išvis, ligpiet, perdien, perpiet, pernakt, perpus, popiet, suvirš, suvis, užvis*.

Prielinksniai su nesutrumpėjusiomis linksnių formomis rašomi skyrium, nors tos formos kartu su prielinksniu ir turi vieno žodžio reikšmę, pvz.: *be abejo, be galo, be reikalo, be to, dėl to, iki galo, iš anksto, iš dalies, iš karto, iš lėto, iš mažens, iš tiesų, iš tikrųjų, iš viso, nuo seno, per pusę, po laiko, po visam, pro šalį*.

Prielinksniai rašomi skyrium nuo prieveiksmių, pvz.: *iki čia, iki šiol iki tol, iš anksčiau, iš kitur, iš visur, iš kur, nuo kur, po kiek, per kur, už kiek*.

Prieveiksmiai *poryt, užporyt, užvakar, užpernai* yra įgiję vieno žodžio reikšmę, todėl rašomi drauge.

Skyrium rašomos vieno žodžio reikšmę turinčios samplaikos, sudarytos iš netrumpėjančių įvardžių, prieveiksmių ar dalelių, pvz.: *bet kas, bet koks, bet kuris, bet kaip, bet kur, bet kada, kai kas, kai kuris, kai kur, kas nors, koks nors, kuris nors, kaip nors, kur kada nors, kol kas, kur kas, kur ten, kaip tik, ką tik, per daug, šis tas, šioks toks, šiek tiek, šen ten, šiaip jau, šiaip taip, šiaip sau, tas pats, toks pat, taip pat, ten pat, tuoj pat*.

Žodžiai *tiktai, tuojau, pernelyg* turi visiškai susiliejusias dalelytes ir yra rašomi drauge.

Dėl to rašoma skyrium, kai šie žodžiai reiškia priežastį ir juos galima pakeisti žodžiais *todėl, dėl to dalyko*, pvz.: *Jis dėl to neatėjo, kad sirgo*.

Dėlto rašoma drauge, kai reiškia *tačiau*, pvz.: *O dėlto buvo naudinga ten nuvažiuoti*. Prieveiksnis *dėlto* dažniausiai vartojamas su dalelyte *vis* pvz.: *Vis dėlto jis yra neblogas žmogus*.

Už tat, už tai ir užtat užtai. Rašoma skyrium, kai eina papildiniu ir reiškia *už tą dalyką*, pvz.: *Už tai aš jo niekad nepamiršiu. Už tat jis užsipelnė didelę pagarbą*. Kai žodžiai *užtat* ir *užtai* reiškia priežastį ir juos galima pakeisti žodžiu *todėl*, rašoma drauge, pvz.: *Jis daug skaito, užtat (užtai) daug ir žino*.

Dalelytė *per* rašoma skyrium nuo kitų žodžių, pvz., *per didelis, per mažas, per platus, per gera, per plačiai, per gerai, ne per geriausiai, ne per seniai, ne per toli* ir t.t. Tačiau priešdėlis *per* visada rašomas kartu su veiksmazodžiais, pvz.: *pereiti, perkirsti, peršokti*. Prisimintina, kad kirčiuojamas

TĖVYNĖJE

Paruošė Marija A. Jurkutė

PAŠVENTINTAS VILNIAUS KUNIGŲ SEMINARIJOS KOPLYČIOS KERTINIS AKMUO

Arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis pašventino Kalvarijų gatvėje statomos Kunigų seminarijos koplyčios kartinį akmenį, įmūrijo į jos pamatus kapsulę su įrašu apie tos dienos iškilmes.

Vilniaus vyskupijos kunigų seminarija buvo įkurta prieš keturis šimtmečius. 1582 m. sausio 11 d. Vilniaus vyskupas Jurgis Radvilas pasirašė Kunigų seminarijos steigimo aktą ir jos reikalams padovanojo Vogeliškių dvarą. 1795 metais, kai Lietuva pateko Rusijos priklausomybei, Kunigų seminarija buvo perkelta į Karmelitų vienuolyno patalpas prie Šv. Jurgio bažnyčios. Pirmojo pasaulinio karo metu Vilniaus kunigų seminarija buvo uždaryta, o lenkams užėmus Vilnių, 1920 metais vėl atidaryta. Nuo 1945 metų sovietinės valdžios valia Vilniaus kunigų seminarija vėl nebeveikė ir tik po penkių dešimtmečių pertraukos, 1993 metais, arkivyskupo metropolito A.J. Bačkio pastangomis ji atkurta. Laikina seminarija prisiglaudė buvusiam Trinitorių vienuolyne, kurio patalpas paliko išeidama sovietinė armija. Laikinos patalpos labai ankštos, tad Vilniaus arkivyskupo nutarimu, pradėti statyti nauji Kunigų seminarijos pastatai.

Vilniaus pakraštyje, Kalvarijų gatvėje, netoli Šv. Kryžiaus bažnyčios, iškilis seminarijos koplyčia, mokslo ir gyvenamieji korpusai, sporto salė. Naujoje seminarijoje vienu metu galės mokytis 100 kandidatų į kunigus. Čia numatoma rengti kunigus Vilniaus, Panevėžio ir Kaišiadorių vyskupioms. ("Lietuvos aidas" Nr. 44)

VILNIAUS GYVENTOJAI PRIEŠ 100 METŲ

1897 metų gyventojų surašymo duomenys teigia, kad Vilniuje tuomet gyveno 154,5 tūkstančio žmonių. Pagal tautybes daugiausia žydų (40%), po to – lenkų (30,9%), rusų (20,1%). Lietuvių vilniečių tebuvo 2,1%. Iš viso Lietuvoje surašyta 1,673 milijono gyventojų, iš jų 87% – kaimiečiai. Gyventojų tankis buvo 38,9 žm/km². ("Lietuvos aidas" Nr. 55)

Į LIETUVĄ SUGRĮŽTAMA IŠ RYTŲ IR IŠ VAKARŲ

Pernai į Lietuvą atvyko ir čia liko gyventi 3035 žmonės, iš jų 1342 turėjo Lietuvos pilietybę. Daugiausia 2717 į Lietuvą atvyko iš NVS šalių, Latvijos ir Estijos: iš Rusijos – 1370, iš Ukrainos – 51. Iš kitų šalių persikelia mažiau: iš JAV į Lietuvą pernai atvažiavo 108, iš Vokietijos – 42, iš Izraelio – 35, iš Lenkijos – 27 žmonės. ("Lietuvos aidas" Nr. 69)

LIETUVOS BRUOŽAI: DAUGIAU ŽMONIŲ MIRŠTA NEGU GIMSTA, MAŽIAU TUOKIASI, DAŽNIAU SKIRIASI

Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 3 mln. 707 tūkst. žmonių. Gimstamumas praėjusiais metais šalyje buvo mažiausias nuo 1945 metų.

Didžiausias pokario laikotarpiu gyventojų prieauglis buvo spetintąjį dešimtmetį, kai kasmet vidutiniškai padidėdavo po 46 tūkst. žmonių (1,2 - 1,3 proc.). Aštuntojo dešimtmečio pradžioje gy-

visados priešdėlis, o ne šaknis: *péreiti, pérėjo, péršokti, péršokimas ir pan.*

Dalelytė *gi* rašoma drauge tik su viensiemeniais nekaitomais žodžiais, o su visais kitais rašoma atskirai, pvz.: *argi, betgi, kurgi, visgi, tuojgi; kas gi, ko gi, kada gi, kodėl gi, visuomet gi.*

Reikia prisiminti, kad dalelytė *gi* niekad sakinyje negali eiti priešpriešiniu jungtuku, pvz.: *Aš dirbau, gi (=o) jis tinginiavo. Jis yra labai geras mokinys, gi (=o) jo brolis tik vidutinis.*

Pirmiau rašydavome *kur-ne-kur, kas-ne-kas, vos-ne-vos* ir pan. Dabar jie rašomi taip pat trimis žodžiais, bet be brūkšnelių: *kur ne kur, kas ne kas, vos ne vos.* Tačiau ir toliau rašoma *norom nenorom, valia nevalia, vargais negalais.*

ventojų prieauglio tempai stabilizavosi ir buvo 0,8 - 0,9 proc. per metus.

Nuo 1990 m. pirmą kartą pokario laikotarpiu pastebėtas gyventojų skaičiaus mažėjimas.

Didžiausias natūralus prieauglis buvo 1960 m., vėliau jis nuolat mažėjo. 1993 m. gimusių ir mirusių skaičius beveik susilygino, gimė tik 620 žmonių daugiau negu mirė. 1995 m. demografinė situacija dar pablogėjo – mirė 4 tūkst. 126, o praėjusiais metais – 3 tūkst. 727 žmonėmis daugiau negu gimė.

Po Antrojo pasaulinio karo daugiausia vaikų gimdavo 1950 – 1956 m., vėliau gimstamumo rodiklis mažėjo ir stabilizavosi tik devintąjį dešimtmetį.

Nuo 1990 m. gimstamumas nuolat mažėja, ypač ryškūs pakitimai buvo 1993 m., kai gimė net 6 tūkst. 890 vaikų mažiau negu 1992 m. Praėjusiais metais gimė jau tik 39 tūkst. 169 kūdikiai, tai net 17 tūkst. 699 mažiau negu 1990 metais.

Didžiausias mirtingumo augimas buvo 1993 m., kada mirė net 4 tūkst. 652 žmonėmis daugiau negu 1992 metais.

1996 m. sumažėjo mirtingumas beveik dėl visų mirties priežasčių, tačiau savižudybių skaičius padidėjo. Praėjusiais metais, kaip ir ankstesniais, vyravo trys pagrindinės mirties priežastys – kraujo apytakos sistemos ligos, piktybiniai augliai ir nelaimingi atsitikimai bei traumos. Dėl šių priežasčių buvo 86 proc. mirties atvejų.

Statistikos departamento duomenimis, 1996 m. buvo užregistruota 1 tūkst. 718 santuokų mažiau negu 1995 m. Santuokų skaičiaus mažėjimas nenulėmė ištuokų mažėjimo. 1996 m užregistruota 11 tūkst. 310 ištuokų, tai yra 1 tūkst. 89 daugiau nei 1995 metais. Ištuokų rodiklis labai didelis – šimtui santuokų tenka 55 ištuokos. („Lietuvos rytas“ Nr. 46)

NEDARBAS VILNIUJE DIDĖS

Prognozuojama, kad bedarbių skaičius Vilniuje didės ir metų pabaigoje jų bus apie 23 tūkst. Tai užfiksuota Vilniaus miesto gyventojų užimtumo programoje, kurią patvirtino miesto valdyba.

Pagal ją numatoma, kad Vilniaus darbo birža į naujas darbo vietas įdarbins tikrai nedaugelį darbo ieškančių žmonių – apie 9 tūkstančius. Tuo tarpu darbo rankų pasiūla augs: tikimasi, jog į darbo biržą kreipsis 33 tūkst. žmonių. Pasak Darbo

biržos direktoriaus Juozo Kankevičiaus, ši prognozė yra beveik šimtaprocentinė.

Dalis bedarbių bus nukreipta į viešuosius darbus. Šiam reikalui savivaldybė skyrė apie 1,8 mln. Lt ir tai leis įsteigti daugiau kaip 900 darbo vietų. Tačiau apskritai bedarbių perspektyvos niūrokos.

Nedarbo lygis Vilniuje šių metų pabaigoje sudarys apie 7,1 proc. Kas penktas Lietuvoje įregistruotas bedarbis bus vilnietis. („Lietuvos aidas“ Nr. 13)

RENGIAMAS DVIEJŲ TOMŲ LEIDINYS APIE JAV LIETUVIUS

Moklo ir enciklopedijų leidybos institute baigtas rengti žinyno apie JAV lietuvius pirmas tomas. Netrukus jis bus atiduotas spausdinti, o šių metų antroje pusėje pasirodys knygynuose.

Dviejų tomų enciklopedinio pobūdžio žinyne bus pateikti duomenys apie maždaug keturis tūkstančius lietuvių, kurių visuomeninė, kultūrinė, profesinė bei kitokia veikla užfiksuota nuo 1945 metų iki šių dienų. Jame taip pat bus žinios ir apie tuos lietuvius, kurie emigravo į JAV prieš Antrąjį pasaulinį karą, tačiau tęsė veiklą pokario laikotarpiu.

Pasak leidinio vyriausiosios redaktorės Jonės Liansbergienės, žinynas pradėtas rengti prieš ketverius metus. Rinkti biografinės žinios padėjo Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, esantis Čikagoje, bei JAV lietuvių bendruomenė.

Žinyne šalia iškiliausių prieškarinės Lietuvos mokslo ir kultūros veikėjų bus pristatyti ir visuomenei mažiau žinomi žmonės. Tačiau jie, J. Liansbergienės teigimu, paliko gilų pėdsaką JAV išeivijos gyvenime, buvo ir tebėra tikri savo gimtinės patriotai.

JAV lietuvių biografijos su jų darbu ir visuomeninės veiklos aprašymais bus iliustruotos portretinėmis fotografijomis. („Lietuvos aidas“ Nr. 71)

KNYGA APIE TREJAS SUKAKTUVES

Tris jubiliejus Lietuva pažymėjo 1933 metais: 50 metų nuo „Aušros“ pirmojo numerio pasirodymo, 15 metu nuo Nepriklausomybės atgavimo ir 10 metų nuo pajūrio ir Klaipėdos išvadavimo. Šioms sukaktuvėms, turėjusioms lemiamą reikšmę valstybei, paminėti Lietuvos Šaulių sąjunga išleido knygą „Vasario 16-oji“.

Kauno jėzuitų gimnazijos kiemas prie Perkūno namų.

Tado Kulbio nuotr.

Knyga išleista tiems laikams dideliu 10 tūkstančių egzempliorių tiražu. Ją redagavo Vincas Daudžvardis, iliustravo Petras Babickas.

Jos įžangoje rašoma: "Prieš penkiolika metų paskelbėme pasauliui: nebenorime būti kieno nors vergais. Taip. Kuriai nors tautai mes nebevergauijam, bet ar mes nevergauijam kuriam nors įpročiui, mūsų pavergėjų paliktam? Ar ne per daug dar mummyse yra užsilikę ištižimo, kuriuo taip pasižymėjo mūsų paskutiniai viešpačiai – rusai, ar ne per daug mummyse yra negerbiamas darbas, ar ne per mažai mes kartais mylime tėvynę, jei mėginame važiuoti kurtis į Braziliją, Argentina, ar ne per maža mummyse kartais tautiškos savigarbos, jei mes dažnai kalbame ne lietuviškai?"

Šie prieš 64 metus parašyti žodžiai aktualūs ir šiandien. ("Kauno diena" Nr. 46)

LIETUVOS AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ DIPLOMAI GREITAI BUS PRIPAŽĖSTAMI EUROPOJE

Lisabonoje vykusioje diplomatinėje konferencijoje buvo svarstoma Europos Tarybos ir

UNESCO konvencija dėl aukštojo mokslo diplomų pripažinimo Europoje. Lietuvai atstovavo Nepaprastasis ir įgaliojasis ambasadorius Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje, Airijoje ir Portugalijoje Justas Paleckis, kuris buvo įpareigotas pasirašyti šią konvenciją. Diplomatinėje konferencijoje taip pat dalyvavo Lietuvos Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus pavaduotoja Birutė Mockienė. 1996 metų birželį Lietuvoje vyko konsultacijos dėl konvencijos projekto, ir akademinė bei švietimo visuomenė jų įvertino palankiai. Lietuvai prisijungus prie šios konvencijos, aukštųjų mokyklų diplomai būtų pripažįstami visoje Europoje. Aukštojo mokslo diplomų pripažinimo ir studijų kokybės vertinimo klausimai dar kartą bus svarstomi Švietimo ir mokslo ministerijoje. ("XXI amžius" Nr. 32)

NAUJAS DAILĖS REKORDAS – MINIA-TIŪRINIS PEIZAŽAS

Agentūra "Factum" prie Lietuvos kultūros fondo į šalies rekordų knygą įrašė naują dailės rekordą. Tai – mažiausias tapytas paveikslas, kurį,

nesinaudodama jokiais didinimo priemonėmis, sukūrė dailininkė Giedrė Bulotaitė–Jurkūnienė. Rekordinio paveikslėlio kraštinės yra 0,51 ir 0,54 cm. Daugiaspalvėje miniatiūroje autorė pavaizdavo namelį žydinčioje pievoje.

Ankstesnis mažiausio paveikslo rekordas taip pat priklausė G. Bulotaitei–Jurkūnienei. Tai buvo 1x1 cm dydžio miniatiūra, vaizduojanti žolėje tupintį zuikutį. Minėtas rekordas buvo įregistruotas prieš dvejus metus, 1995-aisiais. (“Lietuvos aidas” Nr. 65)

NAUJAS MOKESTIS

Šiaulių miesto taryba, prieš nueidama nuo scenos, įvedė naują mokestį šiauliečiams. Mokesčių mokėtojų sąskaitose atsiras dar viena eilutė: “už rūšių dezinfekciją ir deratizaciją”. Už gyvenamųjų namų rūšius, kurių plotas 100 kv. metrų, mokestis bus skaičiuojamas po 2,3 ct už buto 1 kv. m. bendrojo (naudingo) ploto. Didesnių rūšių išvalymas nuo pelių ir kitų parazitų turėtų kainuoti pigiau. Šį mokestį iš šiauliečių rinks uždarnosios akcinės bendrovės, buvusios namų valdybos. Neliuko “nuskriausti” ir bendrabučių gyventojai, kurie už 1 kv. metrą gyvenamojo ploto mokės dar po 1 centą. Net ir tuo atveju, jeigu rūšių išvis nėra. Tuomet šis mokestis bus vadinamas “už laiptinių dezinfekciją”. Gera nors tiek, kad šis Šiaulių tarybos sprendimas neprivalomas namų bendrijoms. Čia galima prisiminti Rusijos Carą Petrą I, įvedusį barzdų mokestį. Ko gero, galima bus sulaukti ir tokio, jeigu bus sekama Šiaulių tarybos pavyzdžiu. (“XXI amžius” Nr. 26)

A. BARANAUSKO PAMINKLUI SEINUOSE REIKĖS IEŠKOTI KITOS VIETOS

Kai Seinų miesto taryba ir lietuvių tautinės mažumos atstovai drauge surado vietą A. Bara-

nausko paminklui, atrodė, kad pagaliau šis reikalas išsprendė. Deja, kaip praneša Balstogės laikraštis “Kurier poranny”, savininkas atsisakė parduoti sklypą, kuriame buvo numatyta pastatyti paminklą. O vieta buvo parinkta tikrai nebloga: tik kelios dešimtys metrų nuo bažnyčios ir visai netoli statomų lietuvių kultūros namų.

Laikraštis rašo, kad dabar paminklui reikės ieškoti naujos vietos.

Kiek anksčiau lietuviai norėjo pastatyti paminklą vyskupui A. Baranauskui netoli Seinų bazilikos arba miesto centre, tačiau, pasak “Kurier poranny”, su tuo nesutiko urbanistikos specialistai, tikindami, jog keturių metrų aukščio paminklas nesiderina su senovine miesto architektūra. (“Lietuvos aidas” Nr. 54)

JUBILIEJINĖ ABONENTĖ TELEFONO LAUKĖ 30 METŲ

Kauno Vokiečių gatvės gyventoja Elena Smetonienė tapo milijoną valstybės įmonės “Lietuvos telekomas” telefono abonentė,

“Lietuvos telekomo” Kauno filialas nuo 1966 metų laukusiai telefono moteriai jį nemokamai prijungė, dovanojo vardinį telefono aparatą. E. Smetonienei teko niekuo neišsiskiriantis telefono numeris.

“Teisybė atėjo į jūsų namus”, – sakė “Lietuvos telekomo” Kauno filialo direktorius Albinas Kisielis, kartu su kitais filialo vadovais atvykęs pasveikinti milijonosios abonentės. Jis įteikė puokštę gėlių ir butelį šampano.

E. Smetonienei telefono teko ilgai laukti dėl pavardės ir giminystės ryšių. Mat pernai mirusiam jos vyrui Vytautui prieškario Lietuvos prezidentas Antanas Smetona buvo antrosios eilės dėdė. (“Krašto žinios”)

Šių metų gegužės mėn. 28 dienos dekretu popiežius Jonas Paulius II įsteigė Lietuvoje naują Šiaulių vyskupiją ir paskyrė tris naujus vyskopus: Eugenijų Bertulį Šiaulių vyskupijos ordinaru, Joną Borutą SJ Vilniaus arkivyskupijos augziliaru, Rimantą Norvilą Kauno arkivyskupijos augziliaru, kuris bus pats jauniausias Lietuvos vyskupas (tik 39 metų amžiaus). Arkiv. Audrys Juozas Bačkis sakė, kad tai ypatingas įvykis Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, kai vienu kartu įvyksta tiek daug džiugių pakitimų. Tai esanti savo kadenciją baigiančio Apaštalinio nuncijaus Jose Mullor Garcia graži dovana Lietuvai.

ŠYPSULIAI

Juozas Tumas – Vaižgantas (1869-1933) niekada negėrė degtinės, tačiau, turėjo silpnybę įsipilti į arbatą konjako. Tai žinodami, mosėdiškai apie savo kunigėlį sukūrė tokį anekdotą, iš kurio juokėsi ir pats Vaižgantas.

Eina Vaižgantas ir žiūri – ant prakaikų girtuoklis besivoliojaš.

– Ak, tu, begėdi! – pradėjo mostaguoti rąkomis kunigas. – Prisisprogai, kad nė paeiti negali.... Guli visos parapijos gėdai. Kur tavo žodis, galgone?! Prieš dvi dienas davei žodį pačiam ponui Dievui, kad arielkos į burną neimsi!

– Tai kad aš, kunigėli, konjaką gėriau! – vos apversdamas liežuvį pasakė parapijietis.

– Tai ko iš karto nesakei! – dar labiau pasišiaušė Vaižgantas. – Gulėk, gulėk, jei jau konjaką... Tik neperšalk, panie.

Sulaukė tėvai sūnaus kareivėlio, tarnybą atlikusio. Šokinėja aplinkui, nenusėdi, atsidžiaugti negali, gardesni kšnelį vis kiša, skaidresnį lašelį pila. Pasisotinės sūnus atsistoja ir traukia prie lango – gimtuoju kaimu grožisi. Staiga aikteli ir išsprogina akis į pirtin traukiančias mergas.

– Žiūrėk, žiūrėk, – kumšteli motina tėvui, – prieš armiją net į tą pusę nežiūrėjo, o dabar... kaip akimis ryja.

– Tikras vyras – visai kaip aš, – pritariamai linkteli tėvas ir šelmiškai merkia akį atžalai. – Ką? Patinka?

– Kvaišos, – burbteli sūnus, – į koją niekaip nepataiko...

1936 m. Kauno žydų gimnazijoje egzaminai. Per lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą Švietimo ministerijos atstovas šios gimnazijos mokinį

paklausė, kokius jis žinaš žymiausius lietuvių rašytojus. Šis, ilgai galvojęs, darkyta lietuvių kalba atsako:

Žymiausi Lituvos rašytojai: Kreivas Mickevičius, Liūdnas Gira, Užgintas Tumas ir aptieko-rius Žukauckas (rašytojas Vienuolis – Žukauskas yra dirbęs vaistinėje. Red.).

Vaižgantas dėstė literatūrą Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Kartą buvo pakviestas į Švietimo ministerijos egzaminų komisiją.

Žydelis laiko lietuvių kalbos egzaminą. Vaižgantas jam duoda paskaityti pasaką "Dangus griūva". Žydelis skaito: "...ir lapas nukrito katinui ant uodegos..."

– Ar supranti, ką skaitai? – klausia Vaižgantas.

– Suprantu.

– Tai kas yra "lapas"?

– Lapas... Tai... tai lapės vyras.

Anglų poetas Jonas Miltonas, paklaustas, kodėl karalius gali būti karūnuotas sulaukęs 14 metų, o vesti, tik 18, atsakė, kad tai visiškai suprantama, nes šalį valdyti yra kur kas lengviau negu moterį.

Profesorius Vincas Krėvė (1882-1954) subtiliai jautė ir mėgo romantizmą, todėl reikalaudavo, kad studentai išsamiai apibūdintų šią literatūros srovę. Kartą jis egzaminuojamojo studento paklausė:

– Pasakyk, tamsta, kas gi yra tasai romantizmas?

Studentas net nepagalvojęs ėmė pilti:

– Tai tokia literatūros srovė, kurios atstovai idealizuoja senovę. Romantikai užsidaro savyje, atsiriboja nuo visuomenės, bėga nuo gyvenimo.

Profesorius pašoka tarsi įgeltas:

– Ale jau taip ir bėga... Tai bėk ir tu! Atbėgsi kitą kartą!

(Iš Lietuvos aidų)

Kun. Jonas Žvirblis mirė kovo 4 d. Buvo gimęs 1911 m., o kunigu įšventintas 1938.

TRUMPAI

□ Pop. Jonas Paulius II paskyrė Vilniaus arkiv. metropolitą Audrį Juozą Bačkį, Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininką, vyskupų sinodo antrosios nepaprastosios asamblėjos Europos klausimais priešsinodinės tarybos nariu.

• Kun. Vincas Vėlavičius, dirbęs sielovados darbą įvairiose Telšių vyskupijos parapijose, bolševikų baustas 10 m. laisvės atėmimu, vėliau dirbęs Telšių katedroje, mirė 1997 m. vasario 21 d. Telšiuose, kur ir palaidotas katedros šventoriuje. Pop. Jonas Paulius II 1980 m. suteikė jam monsinjoro titulą.

□ Kovo 19 d. sukako 25 m., kai pasirodė pirmasis „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ numeris. Tai vienintelis pagrindinio periodinio leidinio visoje buvusioje Sovietų Sąjungoje, kurio redakcijos kagebistams nepavyko aptikti. Kovo 15 d. „Kronikai“ skirtą minėjimą – mokslinę konferenciją – Vilniuje surengė Lietuvių katalikų mokslo akademija kartu su Vilniaus universitetu.

□ Lietuvos karaimų religinės bendruomenės pirm. Mykolas Firkovičius sako, kad šiuo metu Lietuvoje gyvena apie 250 karaimų. Ši nedidelė bendruomenė per šimtmečius (juos į Lietuvą atgabeno Vytautas Didysis 1397 m.) išsaugojo savo religiją, papročius ir tradicijas.

□ Pop. Jonas Paulius II balandžio 7 d. pirmą kartą susitiko su Lenkijos prezidentu Aleksandru Kwasniewski, buv. komunistu. Susitikimas Vatikane buvo šaltokas, nes šiuo metu Lenkijos ir Romos katalikams Bažnyčios santykiai yra įtempti.

□ Kovo mėn. popiežius gavo naują Mercedes-Benz limuziną, specialiai suprojektuotą jo poreikiams: su pusiau nudengiamu stogu, įgalinančiu popiežių stovėti iškilmių metu ir parade.

Automobiliu popiežius mažai tevažiuoja ir pats nevairuoja.

□ Balandžio 8 d., antradienį (Čikagos nauji arkivyskupai, kaip tradicija, paskelbiami antradieniais), maždaug po 5 mėnesių nuo kard. J. Bernardin mirties, buvo paskelbta, kad naujuoju Čikagos arkivyskupu paskirtas arkiv. Francis George, prieš tai buvęs Portland, Oregon, arkivyskupu. Jis yra gimęs ir augęs Čikagoje, studijavęs Romoje. Naujasis arkivyskupas priklauso Nekalto prasidėjimo oblatų kongregacijai, keletą metų buvo jos vicegenerolu.

□ Vatikano žiniomis, Jadvyga, Lenkijos ir Lietuvos karaliaus Jogailos žmona, gali būti paskelbta šventąja. Manoma, kad Jadvygos ir vienuolės Edith Stein kanonizavimas gali būti paskelbtas per pop. Jono Pauliaus II kelionę į Lenkiją, kuri prasidės gegužės 31 d. ir tęsis 11 dienų.

□ Pop. Jonas Paulius II balandžio 13 d. turėjo parą trukusį vizitą Bosnijoje. Sarajevo Kosevo stadione laikė šv. Mišias, po to susitiko su musulmonų, žydų ir serbų stačiatikių vadovu metropolitu Nikalajumi ir ragino siekti susitaikymo tarp krikščionių stačiatikių ir katalikų. Bosnijos prezidentą Alis Izetbegovič ragino nebeleisti, kad išsiliepsnotų karas, neapykanta ir nepakantumas.

□ Kun. Vladas Požėla, buv. Sibiro tremtinys, Kužių parapijos klebonas, mirė 1997 m. balandžio 11 d.

□ Arkiv. Paulius Marcinkus, daug metų dirbęs Vatikano banke ir buvęs popiežiaus palydovas jo kelionėse, dabar gyvenąs JAV, Arizonoje, šį pavasarį švenčia 50 m. kunigystės jubiliejų. Jis gimė ir augo Cicero, Čikagos kaimynystėje. Čia, Šv. Antano bažnyčioje, gegužės 3 d. aukėjo sukaštines šv. Mišias.

□ Trisdešimt ketvirta Pasaulio maldos diena už pašaukimus šiais metais buvo sekmadienį, balandžio 20 d. Lietuviams pašaukimų į kunigus ir vienuolijas klausimas yra aktualus ir Lietuvoje, ir už jos ribų.

□ Popiežiškoji Šv. Kazimiero kolegija Romoje praneša, kad po 6 metų studijų šių metų birželio mėn. penkiolika jaunų kunigų įgijo akademinį laipsnį: trys doktoratą, dvyliką licenciatą. Tai pirmas toks įvykis Lietuvos Bažnyčios istorijoje.

Kauno jėzuitų gimnazijos vyresniųjų mokslėvių būrelis.

Tado Kulbio nuotr.

Ateinančiais mokslo metais laukiama naujų studentų iš Lietuvos, o iš geradarių – paramos kolegijai.

□ Kun. Kazimieras Pugevičius, gimęs ir augęs Baltimorėje, buvęs ilgametis Lietuvių religinės šalpos pirmininkas ir darbuotojas, Baltimorės Šv. Alfonso lietuvių parap. vikaras, gegužės 27 d. išvyko į Lietuvą ir dirbs Pal. Jurgio Matulaičio parapijoje Vilniuje.

□ Prel. Justinas Bertašius, Paterson, N.J., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, gegužės 14 d. minėjo savo kunigystės 55 m. jubiliejų. Vilniaus arkiv. metropolitas Audrys J. Bačkis patenkino mons. K. Vasiliausko prašymą atleisti jį iš Vilniaus arkikatedros bazilikos klebono pareigų ir paskyrė jį emeritu prie Šv. Mikalojaus parapijos bažnyčios. Mons. K. Vasiliauskas sakęs, kad jam buvo per sunku tarnauti arkikatedroje, vienoje iš neramiausių Vilniaus bažnyčių.

□ Kun. Petras Šakalys, ilgametis Brocktono, MA, lietuvių parapijos klebonas, gegužės 4 d. atšventė 50 m. kunigystės jubiliejų.

□ Kun Gediminas Norvilas, naujai paskirtas Kivylių, Akmenės rajone, prie Latvijos sienos, klebonas pasiryžęs pradėti statyti parapijai bažnyčią, nes dabar pamaldos laikomos ne bažnyčiai skirtame pastate.

□ Kaišiadorių vyskupijos kurija vasario 5 d. išplatino vysk. J. Matulaičio laišką arkiv. Teofiliaus Matulionio kanonizacijos reikalui. Jau surinkti 4 tomai įvairiausių dokumentų.

□ Europinės Rusijos katalikų apaštalinis administratorius vysk. Tadeusz Kondrusewicz paskelbė statistinius duomenis apie šios Rusijos dalies katalikų gyvenimą. Čia yra 91 parapija, tikintiesiems patarnauja 102 kunigai ir 121 vienuolė. Veikia viena kunigų seminarija, leidžiamas laikraštis "Evangelijos šviesa", kasdien transliuojama katalikiška valandos laiko radijo transliacija.

□ Arkiv. Justo Mullor Garcia, apašt. nuncijos Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje, perkeliamas į naująjį postą – į Meksiką. Apie tai Vatikanas pranešė balandžio 2 d.

□ Vilniaus pedagoginis universitetas garbės daktaro vardą suteikė Vilniaus arkiv. metropolitui Audriui J. Bačkiui už didelius nuopelnus Lietuvos švietimui. Kaip žinoma, arkivyskupo iniciatyva Vilniaus pedagoginiame universitete įsteigta Tikybos katedra, kurią jis nuolat globoja ir rūpinasi tikybos mokytojų kvalifikacija.

□ Prel. Jonas Kučinskas-Kučingis, buv. Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles klebonas, prisiminimų knygos "Mano gyvenimo kelias" autorius, šiais metais švenčia 60 m. kunigystės jubiliejų. Pirmasis šios sukakties prisiminimas buvo kovo 16 d., kai Los Angeles arkiv. kard. Roger Mahony dalyvavo prel. J. Kučingio aukotose šv. Mišiose ir pamoksle įvertino jo darbus. Los Angeles visuomenė šį jubiliejų šventė geg. 18 d., kai į šias iškilmes buvo atvykęs vysk. P. Baltakis. Lietuvoje, Švėkšnoje, jubilias buvo pagerbtas didelėmis iškilmėmis liepos 27 d.

Juoz. M.

Laiškų lietuviams rašinių konkursas

Konkurso rašiniui siūlome pasirinkti kurią nors iš šių temų: 1. Kas padeda ir kas kliudo sugyventi su kitais. 2. Kaip nugalėti savo perdėtą išdidumą. 3. Ar nuolankumas yra silpnybė? 4. Kaip reaguoti į apkalbas. 5. Kaip vertinti pasiteisinimą: "Ne mano kiaulės, ne mano pupos". 6. Ar sutinkate su teigimu, kad dora neįmanoma be tikėjimo? 7. Koks turėtų būti šių dienų kunigas. 8. Kaip žiūriu į Lietuvos ateitį.

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad rašinys skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis – apie 6 mašinėlė rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnį voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1998 m. vasario 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Administracijos pranešimas

Norime dar kartą atkreipti skaitytojų dėmesį, kad *Laiškų lietuviams* metinė prenumerata yra 20 JAV dolerių. Prašome nesiųsti nei kanadiškų, nei australiškų dolerilų, nes bankas už juos daug atskaito, pvz., neseniai gavome 20 australiškų dolerilų; nuėję į banką jų iškeisti į amerikietiškus, gavome tik 14 dol. ir 20 centų. Panašiai yra ir su kanadietiškais pinigais.

Dar kai kurie skaitytojai yra nesumokėję už 1997 metus. Prašytume kiek galima greičiau atsiųsti prenumeratos mokestį, nes to griežtai reikalauja paštas. Jau buvome priversti nutraukti siuntinėjamą ke lioms dešimtims skaitytojų, kurie nebuvo susimokėję už 1996 metus. Mat periodiniai leidiniai turi privilegiją gauti papiginimą už jų siuntinėjamą, bet už tai reikia laikytis gana griežtų pašto taisyklių. Už jų nesilaikymą paštas gali atimti tą privilegiją. Pašto atstovai kartais ateina ir labai skrupulingai patikrina visą kartoteką.

Kaip jau ne kartą minėjome, Lietuvoje labai vertinami *Laiškai lietuviams*. Į ten siuntinėjame apie 600 egzempliorių. Ten jie eina iš rankų į rankas, ypač džiaugiasi tikybos mokytojai ir katechetės. Kai kurie klausia, koks prenumeratos mokestis į Lietuvą. Tik 20 dolerių. Aišku, tokia kaina siuntinėjimas mums yra nuostolingas, bet tą nuostolį sumažiname iš aukų, kurias prie prenumeratos mokesčio prideda mūsų skaitytojai. Jiems už tai ir mūsų, ir mūsų skaitytojų iš Lietuvos labai didelė ir nuoširdi padėka.